

Ειδική έκθεση

Παγκόσμια Συμμαχία για την κλιματική αλλαγή(+)

Τα επιτεύγματα υπολείπονταν των φιλοδοξιών



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενα

	Σημείο
Σύνοψη	I-X
Εισαγωγή	01-12
Η κλιματική αλλαγή πλήττει δυσανάλογα τις αναπτυσσόμενες χώρες	01-02
Η Παγκόσμια Συμμαχία για την κλιματική αλλαγή είχε ως στόχο να βοηθήσει τις φτωχές αναπτυσσόμενες χώρες, που είναι οι πλέον ευάλωτες στην κλιματική αλλαγή	03-12
Η πρωτοβουλία στήριξε ευρύ φάσμα χωρών	03-05
Η πρωτοβουλία περιλάμβανε δύο συνιστώσες και κάλυπτε διάφορους τομείς προτεραιότητας	06-09
Οι δράσεις υλοποιήθηκαν κυρίως μέσω οργανισμών των Ηνωμένων Εθνών και οργανισμών παροχής βοήθειας των κρατών μελών της ΕΕ	10-12
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου	13-17
Εμβέλεια του ελέγχου	13-16
Τρόπος προσέγγισης του ελέγχου	17
Παρατηρήσεις	18-67
Αν και η πρωτοβουλία επικεντρώθηκε στην ανάπτυξη ικανοτήτων, υπήρχε περιθώριο μείωσης των εξόδων και κατάδειξης του αντικτύπου της	18-44
Η Επιτροπή δεν κλιμάκωσε επαρκώς τα μέτρα προσαρμογής ούτε ανταποκρίθηκε επαρκώς στις ανάγκες όσων πλήττονται περισσότερο από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής	20-26
Οι μεγάλες αποκλίσεις στα έξοδα υποδεικνύουν ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης της αποδοτικότητας ορισμένων δράσεων	27-31
Οι περατωθείσες δράσεις γενικά απέφεραν εκροές, ωστόσο δεν μετρήθηκαν οι βελτιώσεις στην κατάσταση των δικαιούχων	32-37
Η πρωτοβουλία επιδίωξε τη βιωσιμότητα των δράσεων μέσω συνεργιών, αλλά δεν έδωσε τη δέουσα προσοχή στις στρατηγικές εξόδου	38-40
Δεν καταδείχθηκε ότι η πρωτοβουλία ενίσχυσε την ανθεκτικότητα των χωρών έναντι των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής	41-44

Η Επιτροπή δεν μεγιστοποίησε την προστιθέμενη αξία της πρωτοβουλίας	45-67
Η εστίαση στις πλέον ευάλωτες χώρες περιορίστηκε κατά τη δεύτερη φάση	46-49
Η πρωτοβουλία δεν προσέλκυσε την αναμενόμενη πρόσθετη χρηματοδότηση	50-53
Η πρωτοβουλία είχε μεν αντίκτυπο σε πολλές χώρες, ωστόσο η προβολή της και η ενημέρωση σχετικά με αυτήν παρέμειναν περιορισμένες	54-56
Η πολύπλοκη οργάνωση της πρωτοβουλίας και η ασαφής οριοθέτησή της περιόρισαν την προστιθέμενη αξία της	57-62
Η πρωτοβουλία λειτούργησε προορατικά όσον αφορά τον εντοπισμό αντληθέντων διδαγμάτων, όμως η Επιτροπή δεν χάραξε σαφή στρατηγική εξόδου	63-67
Συμπεράσματα και συστάσεις	68-74
Παράρτημα	
Επισκόπηση των δράσεων του δείγματος	
Συντομογραφίες	
Γλωσσάριο	
Απαντήσεις της Επιτροπής	
Χρονογραμμή	
Κλιμάκιο ελέγχου	

Σύνοψη

I Οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και τα αναπτυσσόμενα μικρά νησιωτικά κράτη συντελούν λιγότερο στις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, επηρεάζονται όμως περισσότερο από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Το 2007, η ΕΕ δρομολόγησε την πρωτοβουλία Παγκόσμια Συμμαχία για την κλιματική αλλαγή (Global Climate Change Alliance, GCCA), προκειμένου να βοηθήσει τις χώρες αυτές να ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Το 2014, η πρωτοβουλία εισήλθε σε δεύτερη φάση, την Παγκόσμια Συμμαχία για την κλιματική αλλαγή+, η οποία κάλυψε την περίοδο 2014-2020. Η ΕΕ χορήγησε στις δύο φάσεις συνολική χρηματοδότηση ύψους 729 εκατομμυρίων ευρώ.

II Το 2020, η Επιτροπή αποφάσισε τη μη συνέχιση της πρωτοβουλίας σε επόμενη φάση. Κατά την περίοδο 2021-2027, η Επιτροπή θα χρηματοδοτήσει δράσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στις αναπτυσσόμενες χώρες, παρέχοντας θεματική και γεωγραφική στήριξη στο πλαίσιο του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας. Με τον έλεγχο που διενεργήσαμε, επιδίωξή μας ήταν να αντληθούν διδάγματα από τις δύο φάσεις της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή, ενόψει τόσο μελλοντικών δράσεων για την κλιματική αλλαγή όσο και μελλοντικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών παγκόσμιου βεληνεκούς. Στόχος του ελέγχου μας ήταν να αξιολογηθεί κατά πόσον οι δράσεις πέτυχαν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα με αποδοτικό τρόπο και κατά πόσον η Επιτροπή μεγιστοποίησε την προστιθέμενη αξία της πρωτοβουλίας.

III Συνολικά, διαπιστώσαμε ότι δεν καταδείχθηκε ο αντίκτυπος της πρωτοβουλίας στην ανθεκτικότητα των χωρών έναντι της κλιματικής αλλαγής. Από την άποψη της αποδοτικότητας, οι περατωθείσες δράσεις απέφεραν γενικά τις προβλεπόμενες εκροές τους, αλλά ορισμένες φορές με υψηλό κόστος.

IV Η πρωτοβουλία δεν μέτρησε τη βελτίωση στην κατάσταση των δικαιούχων ούτε επικεντρώθηκε επαρκώς στις ανάγκες όσων πλήττονται περισσότερο. Το κόστος της χρήσης νέων τεχνολογιών κατέστησε δυσχερέστερο να επωφεληθούν από το πρόγραμμα τα φτωχότερα νοικοκυριά. Επιπλέον, ελάχιστες δράσεις περιλάμβαναν δραστηριότητες που κάλυπταν ειδικά τις ανάγκες των γυναικών.

V Η πρωτοβουλία επικεντρώθηκε στην ανάπτυξη θεσμικής ικανότητας, η βιωσιμότητα όμως ήταν περιορισμένη λόγω της μεγάλης εναλλαγής του προσωπικού. Ως εκ τούτου, η αναμενόμενη μετάβαση από την ανάπτυξη ικανοτήτων και τις

πιλοτικές δραστηριότητες σε περαιτέρω κλιμάκωση των δράσεων προσαρμογής, ώστε να επωφεληθούν περισσότεροι δικαιούχοι από αυτές, δεν ήταν συστηματική.

VI Καμία από τις δύο φάσεις της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή δεν προσέλυσε την αναμενόμενη πρόσθετη χρηματοδότηση από τα κράτη μέλη και τον ιδιωτικό τομέα. Παρά το σημαντικό αυτό χρηματοδοτικό κενό, η Επιτροπή δεν αναθώρησε τους αρχικούς φιλόδοξους στόχους της κατά τη 15ετή διάρκεια της πρωτοβουλίας. Επιπλέον, στη δεύτερη φάση, τα κριτήρια της Επιτροπής για τη διάθεση της χρηματοδότησης είχαν ως αποτέλεσμα την παροχή αναλογικά μικρότερης στήριξης στις πλέον ευάλωτες χώρες.

VII Η Επιτροπή δεν ανέλυσε επαρκώς τον εύλογο χαρακτήρα του προϋπολογισθέντος κόστους για τις περισσότερες από τις δράσεις του δείγματος. Από την ανάλυσή μας προέκυψε ότι τα έξοδα διαχείρισης των δράσεων διέφεραν σημαντικά και ήταν ιδιαίτερα υψηλά στον Ειρηνικό. Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή θα μπορούσε να έχει εξοικονομήσει πόρους προβαίνοντας σε λεπτομερέστερη ανάλυση του κόστους.

VIII Παρότι η πρωτοβουλία ξεκίνησε το 2007 και στήριξε περισσότερες από 80 χώρες, η ενημέρωση σχετικά με αυτήν παρέμεινε περιορισμένη τόσο στις αναπτυσσόμενες χώρες όσο και στα κράτη μέλη της ΕΕ. Αυτό οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι οι χρηματοδοτούμενες δράσεις ήταν αδύνατο να διακριθούν από άλλες δράσεις της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στις αναπτυσσόμενες χώρες. Επιπλέον, η πολυπλοκότητα της οργάνωσης της πρωτοβουλίας, ιδίως η αλληλοεπικάλυψη των μηχανισμών στήριξης και των πηγών χρηματοδότησης, επηρέασε την αποδοτικότητά της.

IX Δεν θα υπάρξουν πρόσθετες φάσεις της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή, ωστόσο η πρωτοβουλία αυτή έχει παράσχει χρήσιμα διδάγματα για άλλες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες παγκόσμιου βεληνεκού που η ΕΕ ενδέχεται να υλοποιήσει στο μέλλον.

X Βάσει των συμπερασμάτων αυτών, συνιστούμε στην Επιτροπή:

- α) να εστιάσει σε όσους πλήττονται περισσότερο από την κλιματική αλλαγή·
- β) να ενσωματώσει τα αντληθέντα διδάγματα σε μελλοντικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες παγκόσμιου βεληνεκού.

Εισαγωγή

Η κλιματική αλλαγή πλήττει δυσανάλογα τις αναπτυσσόμενες χώρες

01 Ο στόχος βιώσιμης ανάπτυξης 13 αποσκοπεί στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της με τη λήψη μέτρων προσαρμογής και μετριασμού. Η ανάληψη δράσης προσαρμογής στις αναπτυσσόμενες χώρες επείγει ιδιαίτερα. Η Διακυβερνητική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) αναγνωρίζει ότι οι κύριες προσπάθειες μετριασμού πρέπει να καταβληθούν στις ανεπτυγμένες χώρες, όπου οι κατά κεφαλήν εκπομπές είναι υψηλότερες¹.

02 Οι φτωχότερες και ευπαθέστερες πληθυσμιακές ομάδες του πλανήτη πλήττονται σφοδρότερα από τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, δεδομένου ότι οι κατοικίες τους βρίσκονται σε περιοχές που είναι περισσότερο επιρρεπείς σε πλημμύρες, κατολισθήσεις, ξηρασία και άλλες καταστροφές². Οι κυβερνήσεις και οι κοινωνίες είναι πιθανό να επεκτείνουν τα μέτρα προσαρμογής και ανθεκτικότητας για τη διαχείριση των υφιστάμενων απειλών, αλλά τα μέτρα αυτά είναι απίθανο να κατανεμηθούν ομοιόμορφα, αφήνοντας ορισμένες πληθυσμιακές ομάδες στο περιθώριο³.

Η Παγκόσμια Συμμαχία για την κλιματική αλλαγή είχε ως στόχο να βοηθήσει τις φτωχές αναπτυσσόμενες χώρες, που είναι οι πλέον ευάλωτες στην κλιματική αλλαγή

Η πρωτοβουλία στήριξε ευρύ φάσμα χωρών

03 Το κύριο θεματικό πρόγραμμα για τη διοχέτευση της αναπτυξιακής βοήθειας της ΕΕ με σκοπό την υποστήριξη για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής ήταν η πρωτοβουλία της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή που

¹ Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change, Working Group III Contribution to the IPCC Sixth Assessment Report.

² Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Έκθεση σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες σε αναπτυσσόμενες χώρες, 7.4.2021.

³ Global Trends 2040, National Intelligence Council, Μάρτιος 2021.

δρομολογήθηκε το 2007⁴. Στόχος της ήταν να βοηθήσει τις φτωχές αναπτυσσόμενες χώρες, που είναι οι πλέον ευάλωτες στην κλιματική αλλαγή, να αυξήσουν την ικανότητα προσαρμογής τους στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Η πρωτοβουλία είχε επίσης ως στόχο να βοηθήσει τις χώρες να συμμετάσχουν στην προσπάθεια μετριασμού. Επικεντρώθηκε στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες (ΛΑΧ)⁵ και στα αναπτυσσόμενα μικρά νησιωτικά κράτη (ΑΜΝΚ)⁶. Το 2014, η πρωτοβουλία εισήλθε σε δεύτερη φάση, την Παγκόσμια Συμμαχία για την κλιματική αλλαγή+, η οποία κάλυψε την περίοδο 2014-2020.

04 Το 2020, η Επιτροπή αποφάσισε να μην υπάρξει τρίτη φάση για την πρωτοβουλία υπό το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) 2021-2027. Αντ' αυτού, σύμφωνα με τον κανονισμό του 2021 σχετικά με τον Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (ΜΓΑΔΣ – Η Ευρώπη στον κόσμο), η Επιτροπή θα χρηματοδοτήσει δράσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στις αναπτυσσόμενες χώρες κυρίως παρέχοντας θεματική και γεωγραφική στήριξη στο πλαίσιο των πολυετών ενδεικτικών προγραμμάτων (ΠΕΠ).

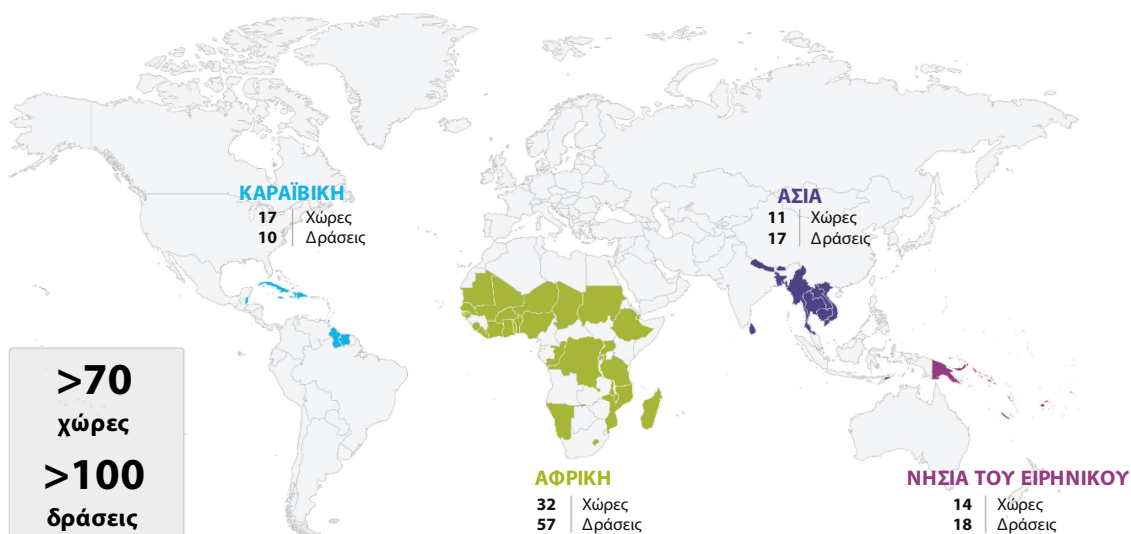
05 Η πρωτοβουλία στήριξε δράσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής σε ευρύ φάσμα χωρών (βλέπε [γράφημα 1](#)).

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής για τη δημιουργία συμμαχίας όσον αφορά την αλλαγή του κλίματος του πλανήτη μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των φτωχών αναπτυσσόμενων χωρών που είναι οι πλέον ευάλωτες στις κλιματικές αλλαγές, COM(2007) 540.

⁵ Τμήμα Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων των Ηνωμένων Εθνών, Οικονομική Ανάλυση.

⁶ Γραφείο του Ύπατου Αρμοστή για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, τις περικλειστές αναπτυσσόμενες χώρες και τα μικρά αναπτυσσόμενα νησιωτικά κράτη.

Γράφημα 1 – Χώρες παρέμβασης της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή



Σημείωση: Τα αριθμητικά στοιχεία βασίζονται σε δεδομένα που παρέιχε η ΓΔ INTPA στις 15.4.2022. Ο χάρτης αναφέρεται μόνο σε δράσεις που μπορούν να αποδοθούν σε συγκεκριμένες χώρες ή περιοχές.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Η πρωτοβουλία περιλάμβανε δύο συνιστώσες και κάλυπτε διάφορους τομείς προτεραιότητας

06 Και οι δύο φάσεις της πρωτοβουλίας περιλάμβαναν δύο συνιστώσες:

- 1) Την παγκόσμια συνιστώσα, που κάλυπτε όλες τις αναπτυσσόμενες χώρες. Η συνιστώσα αυτή χρηματοδοτήθηκε από τον Μηχανισμό Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΜΑΣ) και χρηματοδότησε κυρίως δράσεις που αφορούσαν μία μόνο χώρα.
- 2) Τη συνιστώσα για τις χώρες ΑΚΕ, η οποία κάλυπτε τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ). Η συνιστώσα αυτή χρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ) και χρηματοδότησε κυρίως δράσεις που κάλυπταν μια ολόκληρη περιοχή.

07 Δύο μηχανισμοί στήριξης, που ανατέθηκαν εξωτερικά σε κοινοπραξίες με επικεφαλής ομίλους παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών επί περιβαλλοντικών θεμάτων, έδωσαν τη δυνατότητα στη Γενική Διεύθυνση Διεθνών Εταιρικών Σχέσεων (ΓΔ INTPA) και στις αντιπροσωπείες της ΕΕ να συνδράμουν τις χώρες-εταίρους στις

προσπάθειές τους να υλοποιήσουν δράσεις για το κλίμα χρηματοδοτούμενες από την πρωτοβουλία:

- 1) Ο παγκόσμιος μηχανισμός στήριξης υποστήριξε το παγκόσμιο σκέλος της πρωτοβουλίας, προωθώντας τον διάλογο και την ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με την κλιματική αλλαγή. Βοήθησε τις αντιπροσωπείες της ΕΕ στην εκπόνηση σχετικών με την κλιματική αλλαγή δράσεων και παρείχε επίσης ειδική τεχνική βοήθεια, ήτοι υποστήριξη και συμβουλές για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στις δικαιούχους χώρες. Επιπλέον, υποστήριξε τη δημιουργία και τη διάδοση γνώσεων και διαχειρίστηκε τη συνεργατική πλατφόρμα, η οποία περιείχε τεκμηρίωση σχετικά με τα προγράμματα της πρωτοβουλίας.
- 2) Ο μηχανισμός στήριξης των χωρών ΑΚΕ υποστήριξε τη γραμματεία του Οργανισμού Κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΟΚΑΚΕ) στον συντονισμό της συνιστώσας της πρωτοβουλίας για τις χώρες αυτές. Διαχειρίστηκε επίσης τον μηχανισμό στήριξης για το κλίμα (Climate Support Facility), ο οποίος παρείχε τεχνική βοήθεια σε περιφερειακούς οργανισμούς⁷, κυβερνητικούς φορείς και μη κρατικούς φορείς των χωρών ΑΚΕ. Η τεχνική βοήθεια περιλάμβανε δραστηριότητες όπως μελέτες σκοπιμότητας, αποστολές προσδιορισμού και διαμόρφωσης έργων, κατάρτιση και εργαστήρια.

08 Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της πρωτοβουλίας να συνδράμει τις χώρες στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η προσέγγισή της βασίστηκε σε δύο πυλώνες:

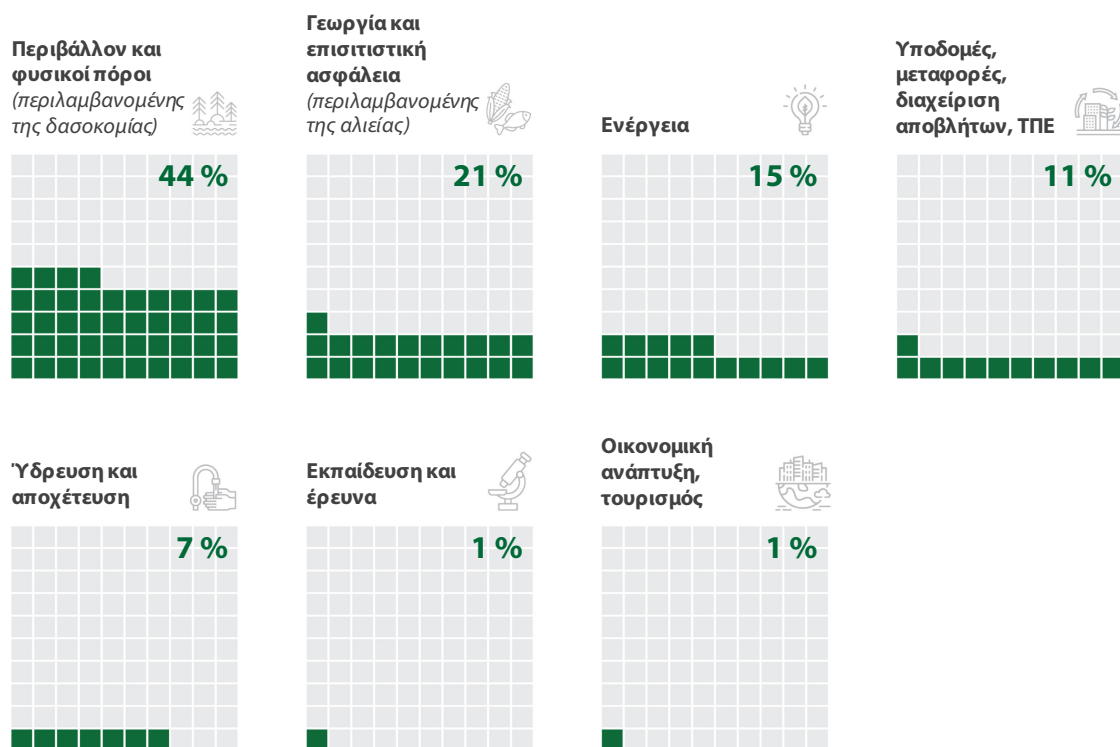
- 1) την προώθηση του διαλόγου και της ανταλλαγής γνώσεων, παραδείγματος χάριν μέσω εθνικών ή διεθνών διασκέψεων και εργαστηρίων·
- 2) την παροχή τεχνικής υποστήριξης και χρηματοδοτικής στήριξης για μέτρα προσαρμογής, μετριασμού και μείωσης του κινδύνου καταστροφών· η υποστήριξη αυτή περιλάμβανε από ανάπτυξη ικανοτήτων και τεχνική βοήθεια προς τις εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές έως συγκεκριμένες δράσεις για τη δοκιμή νέων προσεγγίσεων ή την κλιμάκωση επιτυχημένων πιλοτικών έργων.

09 Η πρωτοβουλία παρείχε τεχνική υποστήριξη και χρηματοδοτική στήριξη μέσω δράσεων που κάλυπταν ευρύ φάσμα τομέων (βλέπε [γράφημα 2](#)). Οι δύο βασικοί

⁷ Παραδείγματος χάριν, η Αφρικανική Ένωση, το φόρουμ της Καραϊβικής και η γραμματεία του Περιβαλλοντικού Προγράμματος του Ειρηνικού.

τομείς που έλαβαν στήριξη ήταν οι εξής: «περιβάλλον και φυσικοί πόροι» και «γεωργία και επισιτιστική ασφάλεια (περιλαμβανομένης της αλιείας)».

Γράφημα 2 – Δράσεις που στήριξε η πρωτοβουλία



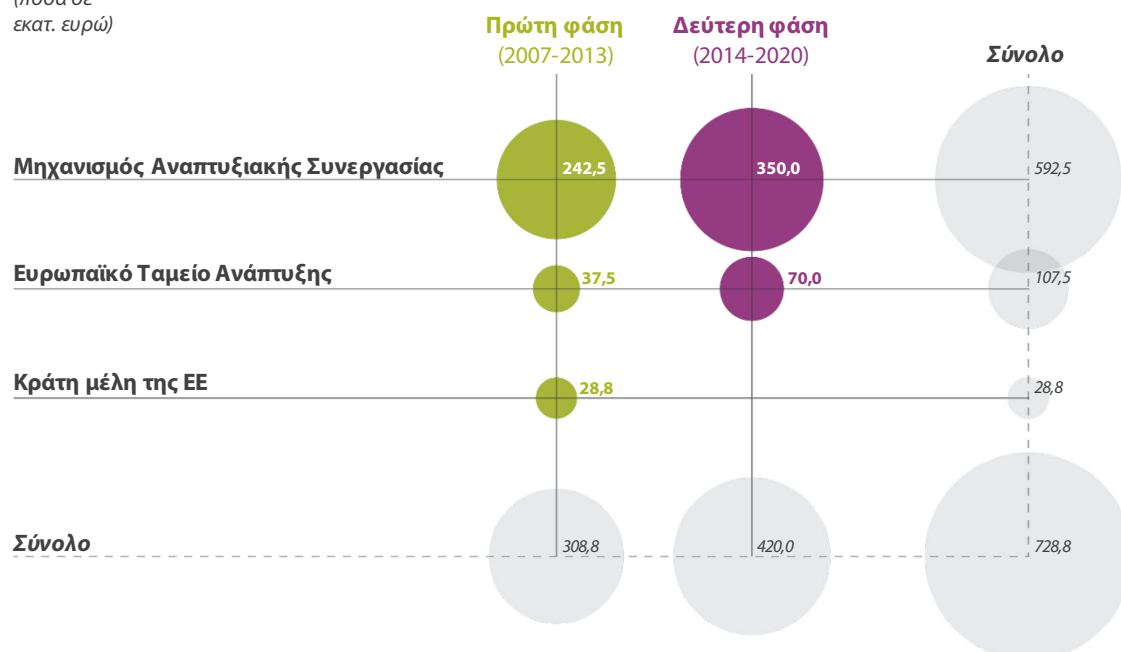
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Οι δράσεις υλοποιήθηκαν κυρίως μέσω οργανισμών των Ηνωμένων Εθνών και οργανισμών παροχής βοήθειας των κρατών μελών της ΕΕ

10 Η πρωτοβουλία δεν είχε δικό της κονδύλιο του προϋπολογισμού στο λογιστικό σύστημα της Επιτροπής. Η Επιτροπή χορήγησε το σήμα της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή σε διάφορες δράσεις για την κλιματική αλλαγή που χρηματοδοτήθηκαν από τον ΜΑΣ και το ΕΤΑ. Η συνολική χρηματοδότηση που διατέθηκε για την πρωτοβουλία ανήλθε σε 728,8 εκατομμύρια ευρώ, περιλαμβανομένων των συνεισφορών των κρατών μελών της ΕΕ. Κατά την πρώτη φάση (2007-2013) διατέθηκαν συνολικά 308,8 εκατομμύρια ευρώ, ενώ κατά τη δεύτερη (2014-2020) 420 εκατομμύρια ευρώ (βλέπε [γράφημα 3](#)).

Γράφημα 3 – Χρηματοδότηση που διατέθηκε στις δύο φάσεις της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή

(ποσά σε εκατ. ευρώ)

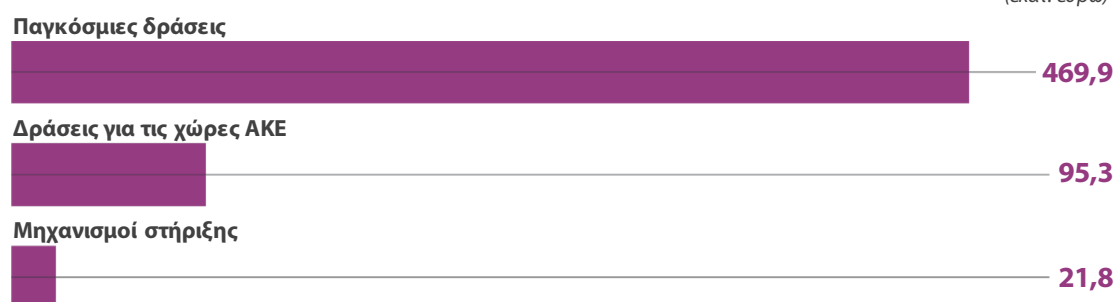


Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

11 Στο [γράφημα 4](#) παρουσιάζεται η χρηματοδότηση που διοχετεύθηκε μέσω του κύριου παγκόσμιου προγράμματος και του προγράμματος για τις χώρες ΑΚΕ, καθώς και η χρηματοδότηση που χορηγήθηκε στο πλαίσιο των δύο μηχανισμών στήριξης. Τα ποσά των συμβάσεων που είχαν συναφθεί έως τον Απρίλιο του 2022 ανέρχονταν συνολικά σε 587 εκατομμύρια ευρώ.

Γράφημα 4 – Ποσά των συμβάσεων

(εκατ. ευρώ)

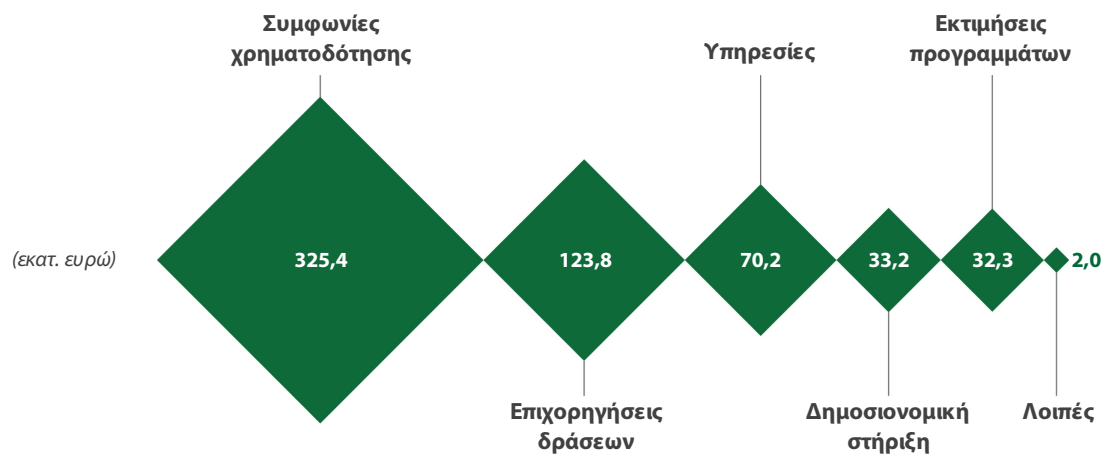


Σημείωση: Τα αριθμητικά στοιχεία βασίζονται σε δεδομένα που παρείχε η ΓΔ INTPA στις 15.4.2022. Στα ποσά των συμβάσεων δεν περιλαμβάνονται τα δύο μεγάλα πολυκρατικά προγράμματα για τη βιώσιμη διαχείριση τοπίων και για τα βιώσιμα αγροδιατροφικά συστήματα, για τα οποία δεν είναι δυνατή η διάκριση μεταξύ της χρηματοδότησης που προέρχεται, αφενός, από την πρωτοβουλία και, αφετέρου, από άλλες ενωσιακές πηγές.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

12 Οι δράσεις υλοποιήθηκαν με διαφορετικές μεθόδους, η κυριότερη από τις οποίες ήταν οι συμφωνίες χρηματοδότησης με οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών και οργανισμούς αναπτυξιακής βοήθειας των κρατών μελών (βλέπε [γράφημα 5](#)).

Γράφημα 5 – Ποσά των συμβάσεων (ανά μέθοδο υλοποίησης)



Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου

Εμβέλεια του ελέγχου

13 Δεδομένου ότι η Παγκόσμια Συμμαχία για την κλιματική αλλαγή δεν θα συνεχιστεί, στο πλαίσιο του εν προκειμένω ελέγχου εξετάσαμε πώς διαχειρίστηκε η Επιτροπή τις δύο φάσεις της πρωτοβουλίας, προκειμένου να αντλήσουμε διδάγματα τόσο ενόψει μελλοντικών δράσεων για την κλιματική αλλαγή όσο και ενόψει μελλοντικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών παγκόσμιου βεληνεκούς. Στόχος του ελέγχου ήταν να αξιολογηθεί κατά πόσον τα κονδύλια χρησιμοποιήθηκαν αποδοτικά και αποτελεσματικά, και να διατυπωθούν συστάσεις για βελτιώσεις ενόψει μελλοντικών δράσεων της ΕΕ στον τομέα της κλιματικής αλλαγής.















14 Το κύριο ερώτημα του ελέγχου μας ήταν κατά πόσον η πρωτοβουλία ήταν αποδοτική και αποτελεσματική. Χωρίσαμε το ερώτημα αυτό στα ακόλουθα υποερωτήματα:

- Οι δράσεις πέτυχαν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα με αποδοτικό τρόπο;
- Η Επιτροπή μεγιστοποίησε την προστιθέμενη αξία της πρωτοβουλίας;

15 Εξετάσαμε 14 δράσεις: πέντε στον Ειρηνικό, δύο στο Μπανγκλαντές, δύο στην Αιθιοπία, δύο στο Μπουτάν, μία στον Νίγηρα, μία στην Κούβα και μία περιφερειακή δράση που κάλυπτε ολόκληρη την Αφρική. Η συνολική αξία των εν λόγω δράσεων ανήλθε σε 95,4 εκατομμύρια ευρώ, ποσό που αντιπροσωπεύει το 16 % των κονδυλίων της πρωτοβουλίας που διατέθηκαν μέσω συμβάσεων από το 2007 έως τον Απρίλιο του 2022.

16 Επιλέξαμε αυτές τις χώρες με βάση το ποσό της χρηματοδότησης που προήλθε από την πρωτοβουλία, και την ανάγκη να καλύψουμε τόσο την παγκόσμια συνιστώσα όσο και τη συνιστώσα για τις χώρες ΑΚΕ, διάφορες περιοχές και μεθόδους υλοποίησης. Συμπεριλάβαμε τόσο περατωθείσες όσο και εν εξελίξει δράσεις. Αξιολογήσαμε επίσης τη συνεισφορά των δύο μηχανισμών στήριξης. Στον [πίνακα 1](#) και στο [παράρτημα](#) παρέχεται επισκόπηση και των 16 δράσεων του δείγματος.

Πίνακας 1 – Επισκόπηση των δράσεων του δείγματος

1 – ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ	2 – ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ	3 – ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ	4 – ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ
<p>Scaling Up Pacific Adaptation: South Pacific Commission and Secretariat of the Pacific Regional Environment Programme component</p>  <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΦΑΣΗΣ 12,8 εκατ. ευρώ</p>	<p>Scaling Up Pacific Adaptation: University of the South Pacific component</p>  <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΦΑΣΗΣ 2,1 εκατ. ευρώ</p>	<p>Increasing Climate Resilience of Pacific Small Island States through the Global Climate Change Alliance (GCCA)</p>  <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΦΑΣΗΣ 11,4 εκατ. ευρώ</p>	<p>Support to the Global Climate Change Alliance through Capacity Building, Community Engagement and Applied Research</p>  <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΦΑΣΗΣ 7,6 εκατ. ευρώ</p>
5 – ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ	6 – ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ	7 – ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ	8 – ΜΠΟΥΤΑΝ
<p>Pacific Adaptation to Climate Change and Resilience Building</p>  <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΦΑΣΗΣ 9,5 εκατ. ευρώ</p>	<p>Local Government Initiative on Climate change (LoGIC): United Nations Development Programme component</p>  <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΦΑΣΗΣ 7,4 εκατ. ευρώ</p>	<p>Local Government Initiative on Climate change (LoGIC): United Nations Capital Development Fund component</p>  <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΦΑΣΗΣ 7,4 εκατ. ευρώ</p>	<p>Climate Change Adaptation in the Renewable Natural Resources sector</p>  <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΦΑΣΗΣ 3,7 εκατ. ευρώ</p>
9 – ΜΠΟΥΤΑΝ	10 – ΑΙΘΙΟΠΙΑ	11 – ΑΙΘΙΟΠΙΑ	12 – ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
<p>Rural Development and Climate Change Response Programme</p>  <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΦΑΣΗΣ 5 εκατ. ευρώ</p>	<p>Technical Assistance to Support GCCA+/Mainstreaming of Climate Smart Planning and Implementation Approaches into the Productive Safety Net Program IV in Ethiopia</p>  <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΦΑΣΗΣ 8,1 εκατ. ευρώ</p>	<p>Pilot Testing Climate Change Activities within the Sustainable Land Management Programme</p>  <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΦΑΣΗΣ 6,2 εκατ. ευρώ</p>	<p>ClimDev Africa</p>  <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΦΑΣΗΣ 7,7 εκατ. ευρώ</p>
13 – ΝΙΓΗΡΑΣ	14 – ΚΟΥΒΑ	15 – ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ	16 – ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΑΚΕ
<p>Appui au Développement de la résilience des ménages face au changement climatique dans la région de Zinder</p>  <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΦΑΣΗΣ 1,3 εκατ. ευρώ</p>	<p>Construyendo resiliencia costera en Cuba a través de soluciones naturales para la adaptación al cambio climático</p>  <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΦΑΣΗΣ 5 εκατ. ευρώ</p>	<p>GCCA+ SUPPORT FACILITY</p> <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΦΑΣΗΣ 8,4 εκατ. ευρώ</p>	<p>Technical Assistance to ACP Secretariat for the Intra-ACP GCCA+ Programme and Climate Support Facility Management</p> <p>ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΦΑΣΗΣ 5,5 εκατ. ευρώ</p>

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Τρόπος προσέγγισης του ελέγχου

17 Οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί που επιβλήθηκαν εξαιτίας της πανδημίας COVID-19 δεν μας επέτρεψαν να πραγματοποιήσουμε επισκέψεις ελέγχου στο Μπουτάν, την Αιθιοπία και τον Ειρηνικό, όπως είχε αρχικά προγραμματιστεί. Οι παρατηρήσεις μας βασίστηκαν στις ακόλουθες πηγές αποδεικτικών στοιχείων:

- α) Εξέταση της τεκμηρίωσης και των διαδικτυακών πληροφοριών σχετικά με την κλιματική αλλαγή στις αναπτυσσόμενες χώρες.
- β) Εξέταση της τεκμηρίωσης (παραδείγματος χάριν συμβάσεις, προϋπολογισμοί, παρακολούθηση, τελικές εκθέσεις, αξιολογήσεις) σχετικά με τις δραστηριότητες της πρωτοβουλίας, την οποία παρείχαν η ΓΔ INTPA και οι δύο μηχανισμοί στήριξης.
- γ) Βιντεοδιασκέψεις με υπαλλήλους των αντιπροσωπειών της ΕΕ, εταίρους υλοποίησης και δικαιούχους στην Αιθιοπία, το Μπουτάν και τον Ειρηνικό. Πραγματοποιήσαμε επίσης βιντεοδιασκέψεις με τη ΓΔ INTPA, τη Γενική Διεύθυνση Δράσης για το Κλίμα (ΓΔ CLIMA), την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (EYED) και τους μηχανισμούς στήριξης της πρωτοβουλίας. Επίσης, συνομιλήσαμε με εκπροσώπους έξι κρατών μελών της ΕΕ και της εταιρικής σχέσης για τις εθνικά καθορισμένες συνεισφορές (ΕΚΣ)⁸, η οποία βοηθά τις χώρες να αποκτήσουν πρόσβαση σε πόρους ώστε να επιταχυνθεί η δράση για το κλίμα.
- δ) Έρευνα που αποστείλαμε στα σημεία επαφής της πρωτοβουλίας σε 65 αντιπροσωπείες της ΕΕ. Το ποσοστό απόκρισης ήταν 86 % (56 αντιπροσωπείες της ΕΕ). Η έρευνα περιλάμβανε ερωτήσεις σχετικά με την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των δράσεων, καθώς και τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες της πρωτοβουλίας.
- ε) Ερωτηματολόγια που εστάλησαν στη ΓΔ INTPA και στους δύο μηχανισμούς στήριξης σχετικά με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων και τη διαχείριση της πρωτοβουλίας.

⁸ NDC Partnership.

Παρατηρήσεις

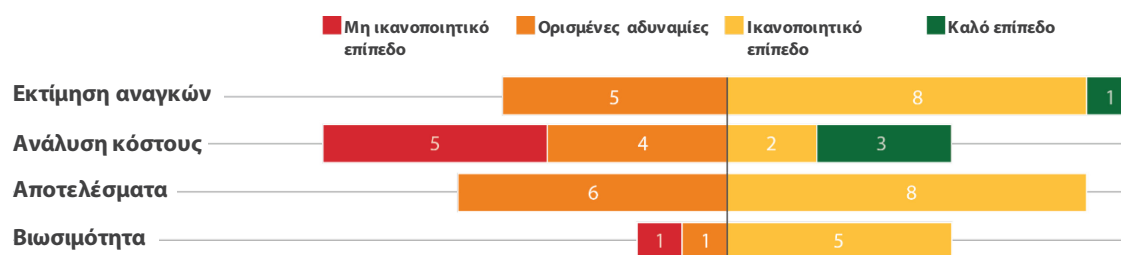
Αν και η πρωτοβουλία επικεντρώθηκε στην ανάπτυξη ικανοτήτων, υπήρχε περιθώριο μείωσης των εξόδων και κατάδειξης του αντικτύπου της

18 Ένας από τους δύο πυλώνες και των δύο φάσεων της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή ήταν η παροχή τεχνικής υποστήριξης και χρηματοδοτικής στήριξης για τη λήψη μέτρων προσαρμογής και μετριασμού (βλέπε σημείο **08**). Εξετάσαμε την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα αυτής της υποστήριξης. Συγκεκριμένα, αξιολογήσαμε αν:

- α) η Επιτροπή έθεσε στο στόχαστρο της πρωτοβουλίας την αντιμετώπιση των αναγκών όσων πλήττονται άμεσα από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ιδίως των γυναικών, και κλιμάκωσε τις επιτυχημένες πιλοτικές δράσεις ώστε περισσότερα άτομα να μπορέσουν να επωφεληθούν από αυτές·
- β) τα έξοδα διαχείρισης ήταν εύλογα, ώστε να μεγιστοποιηθεί το ποσό της στήριξης που έλαβαν οι αποδέκτες·
- γ) επιτεύχθηκαν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα των δράσεων·
- δ) επιτεύχθηκαν συνεργίες μέσω των δράσεων, και αν οι ανάγκες που καλύφθηκαν εξακολούθησαν να καλύπτονται και μετά την παύση της στήριξης·
- ε) η πρωτοβουλία ενίσχυσε την ανθεκτικότητα των χωρών στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

19 Στο **γράφημα 6** και στο **παράρτημα** συνοψίζονται οι διαπιστώσεις της αξιολόγησής μας όσον αφορά τις 14 δράσεις του δείγματος που επιλέξαμε για τους σκοπούς του ελέγχου μας. Αναλύσαμε τη βιωσιμότητα μόνο όσον αφορά τις επτά περατωθείσες δράσεις. Οι δύο μηχανισμοί στήριξης εξετάζονται στο σημείο **62**.

Γράφημα 6 – Σύνοψη των διαπιστώσεων όσον αφορά τις δράσεις του δείγματός μας



Πηγή: ΕΕΣ.

Η Επιτροπή δεν κλιμάκωσε επαρκώς τα μέτρα προσαρμογής ούτε ανταποκρίθηκε επαρκώς στις ανάγκες όσων πλήττονται περισσότερο από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής

20 Με βάση την εξέταση των δράσεων και τις αξιολογήσεις των προγραμμάτων, τις απαντήσεις στην έρευνά μας και τις συζητήσεις που πραγματοποιήσαμε με το προσωπικό της Επιτροπής, τις αντιπροσωπεΐες της ΕΕ και τους δικαιούχους, διαπιστώσαμε ότι, για τους λόγους που παρατίθενται κατωτέρω, η πρωτοβουλία δεν ανταποκρίθηκε επαρκώς στις ανάγκες όσων πλήττονται άμεσα από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής:

- α) δεν υπήρξε συστηματική μετάβαση από την ανάπτυξη ικανοτήτων (παραδείγματος χάριν, κατάρτιση σχετικά με την ενσωμάτωση της κλιματικής αλλαγής στα εθνικά και τοπικά σχέδια, εργαστήρια για το προσωπικό σε καίριες θέσεις με σκοπό την καλύτερη κατανόηση της κλιματικής αλλαγής κ.λπ.) και τις πιλοτικές δραστηριότητες σε μεγαλύτερη κλιμάκωση συγκεκριμένων δράσεων προσαρμογής για την άμεση στήριξη του πληθυσμού, όπως προβλεπόταν στο υπόμνημα της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή⁹.
- β) δεν υπήρξε επαρκής εστίαση στις γυναίκες, παρόλο που πλήττονται δυσανάλογα από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής¹⁰, παραδείγματος χάριν επειδή παραμένουν στα χωριά ενώ οι άνδρες μετεγκαθίστανται σε αστικές περιοχές.

⁹ Στο υπόμνημα της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή+ καθορίζονται οι προτεραιότητες της δεύτερης φάσης της πρωτοβουλίας για την περίοδο 2015-2020. (Βλέπε: [The plus of GCCA+. The Global Climate Change Alliance Plus. An EU flagship initiative supporting climate resilience](#), 18.12.2015).

¹⁰ UN WomenWatch: Women, Gender Equality and Climate Change.

γ) ορισμένες δραστηριότητες δεν ήταν οικονομικά προσιτές για τα φτωχότερα νοικοκυριά.

Η αναμενόμενη μετάβαση από την ανάπτυξη ικανοτήτων και τις πιλοτικές δραστηριότητες σε περαιτέρω κλιμάκωση των δράσεων προσαρμογής δεν ήταν συστηματική

21 Από τις αντιπροσωπείες της ΕΕ που απάντησαν στην έρευνά μας, το 86 % ανέμενε η υποστήριξη να εξελιχθεί από την ανάπτυξη ικανοτήτων των εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών αρχών σε συγκεκριμένα μέτρα προσαρμογής από τα οποία θα επωφελούνταν άμεσα οι πληθυσμοί που πλήττονται περισσότερο από την κλιματική αλλαγή. Σύμφωνα με την Επιτροπή, οι εθνικοί εταίροι αναγνώριζαν τη σημασία συγκεκριμένων δραστηριοτήτων προσαρμογής, καθώς οι πολίτες ήταν σε θέση να διακρίνουν σαφώς τη λήψη μέτρων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

22 Ωστόσο, κατά τη διάρκεια και των δύο φάσεων της πρωτοβουλίας, η ανάπτυξη ικανοτήτων παρέμεινε σημαντικό χαρακτηριστικό της υποστήριξης προς τις ενδιαφερόμενες χώρες λόγω της αποχώρησης καταρτισμένου προσωπικού. Στο πλαίσιο της έρευνάς μας επισημάνθηκε το εν λόγω ζήτημα, καθώς το 52 % των συμμετεχόντων θεωρούσε ότι η εναλλαγή καταρτισμένου προσωπικού ήταν μεγάλη. Οι εταίροι υλοποίησης της Επιτροπής εξήγησαν ότι, λόγω της μεγάλης εναλλαγής του προσωπικού, η ανάγκη για ανάπτυξη ικανοτήτων ήταν συνεχής. Όπως επεσήμανε η αντιπροσωπεία της ΕΕ στον Ειρηνικό, ήταν υπαρκτός ο κίνδυνος οι δράσεις να υποκατέστησαν τις ικανότητες, αντί να τις αναπτύξουν. Σε ορισμένες περιπτώσεις ήταν προτιμότερη η συνεχής εστίαση στην ανάπτυξη ικανοτήτων, που αποτελούσε τρόπο ανταπόκρισης σε συνεχιζόμενη ανάγκη των εν λόγω χωρών, απ' ό,τι η υποστήριξη της κλιμάκωσης συγκεκριμένων επιτυχημένων δράσεων προσαρμογής που είχαν αναδειχθεί κατά την πρώτη φάση. Αυτό σήμαινε ότι διατίθεντο λιγότεροι πόροι για την υποστήριξη της κλιμάκωσης συγκεκριμένων επιτυχημένων δράσεων προσαρμογής που είχαν αναδειχθεί κατά την πρώτη φάση.

23 Μόλις τρεις από τις 14 δράσεις του δείγματός μας (δράση 5 στον Ειρηνικό και δράσεις 6 και 7 στο Μπανγκλαντές) περιλάμβαναν κάποιου είδους κλιμάκωση πιλοτικών δραστηριοτήτων προσαρμογής, συγκεκριμένα επεκτείνοντάς τις σε νέες τοποθεσίες και σε περισσότερους δικαιούχους. Επιπλέον, μόνο το 38 % των συμμετεχόντων στην έρευνά μας έκρινε ότι τα πιλοτικά έργα προσαρμογής κλιμακώνονταν συστηματικά. Η αναμενόμενη μετάβαση από τις δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων σε περισσότερο συγκεκριμένες δραστηριότητες προσαρμογής κατά τη δεύτερη φάση της πρωτοβουλίας δεν έλαβε χώρα σε όλες τις περιπτώσεις.

Στο **πλαίσιο 1** παρουσιάζονται δύο παραδείγματα δράσεων του δείγματός μας όπου η κλιμάκωση ήταν δυνατή, αλλά δεν υλοποιήθηκε.

Πλαίσιο 1

Η πρωτοβουλία έχασε την ευκαιρία να κλιμακώσει τις δραστηριότητες στην Αιθιοπία και τον Ειρηνικό

Στην Αιθιοπία, κατά τη δεύτερη φάση της πρωτοβουλίας δεν κλιμακώθηκε η δράση 11, η οποία χρηματοδοτήθηκε κατά την πρώτη φάση της πρωτοβουλίας και σχετιζόταν με το πρόγραμμα βιώσιμης διαχείρισης της γης. Αντίθετα, οι πιλοτικές δραστηριότητες προσαρμογής διακόπηκαν και η δράση 10, που αποσκοπούσε στην ενσωμάτωση του κλιματικά έξυπνου σχεδιασμού στο παραγωγικό πρόγραμμα που λειτουργούσε ως «δίχτυ ασφαλείας» (Productive Safety Net Program) κατά τη δεύτερη φάση, αφορούσε κυρίως την ανάπτυξη ικανοτήτων.

Στον Ειρηνικό, η δράση 1 «Scaling up Pacific Adaptation», που χρηματοδοτήθηκε κατά τη δεύτερη φάση της πρωτοβουλίας, αποσκοπούσε στην κλιμάκωση επιτυχημένων πιλοτικών έργων προσαρμογής από τη δράση 3 που χρηματοδοτήθηκε κατά την πρώτη φάση. Ωστόσο, αντί να κλιμακώσει τα προηγούμενα πιλοτικά έργα, η δράση 1 υλοποίησε δικά της. Δεν παρείχε την αναγκαία υποστήριξη για την επέκταση μέτρων προσαρμογής, όπως η αποθήκευση νερού από τα νοικοκυριά, σε χώρες με μεγαλύτερους πληθυσμούς. Η δράση υπέβαλε μόνο σε δοκιμή το πλαίσιο για την επέκταση των μέτρων και συνέχισε να παρέχει κατ' αποκοπή ποσό ύψους 0,5 εκατομμυρίων ευρώ στις ίδιες εννέα χώρες της προηγούμενης δράσης 3, ανεξάρτητα από το μέγεθος του πληθυσμού τους. Το Κιριμπάτι, παραδείγματος χάριν, είχε πληθυσμό άνω των 100 000 κατοίκων, ενώ το Νιούε είχε πληθυσμό μικρότερο από 2 000 κατοίκους. Στο πλαίσιο της δράσης 1 προστέθηκε μια δέκατη χώρα, τα Φίτζι, με πληθυσμό 900 000 κατοίκους, η οποία έλαβε το ίδιο ποσό.

Δεν υπήρξε επαρκής εστίαση στις γυναίκες, παρότι πλήττονται δυσανάλογα από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής

24 Στα έγγραφα της Επιτροπής για τον σχεδιασμό των δράσεων του δείγματός μας αναφερόταν ότι οι γυναίκες πλήττονται δυσανάλογα από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο, οι δράσεις δεν επικεντρώνονταν συστηματικά στις γυναίκες. Υπήρχαν μόνο τρεις δράσεις¹¹ στο δείγμα μας που περιλάμβαναν δραστηριότητες οι οποίες αφορούσαν ειδικά τις ανάγκες των γυναικών. Από τους συμμετέχοντες στην έρευνά μας, το 84 % έκρινε ότι οι δράσεις έπρεπε να εστιάσουν περισσότερο στην παροχή βοήθειας στις γυναίκες. Στο **πλαίσιο 2** παρατίθενται παραδείγματα της έλλειψης εστίασης σε αυτές.

Πλαίσιο 2

Αρκετές δράσεις δεν εστίασαν επαρκώς στην παροχή βοήθειας στις γυναίκες

Στο Μπουτάν, στο πλαίσιο της δράσης 8, η οποία αφορούσε τον τομέα των ανανεώσιμων φυσικών πόρων και χρηματοδοτήθηκε κατά την πρώτη φάση, θεωρήθηκε ότι οι γυναίκες και οι άνδρες, ως μέλη αγροτικών κοινοτήτων, πλήττονται εξίσου από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο, μελέτη του 2020 κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι γυναίκες υφίσταντο περισσότερο τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής¹², καθώς συνήθως παραμένουν στα χωριά με τα παιδιά και τους ηλικιωμένους, ενώ ο νεότερος ανδρικός πληθυσμός μετεγκαθίσταται σε αστικές περιοχές προκειμένου να εργαστεί. Η δράση 9, που χρηματοδοτήθηκε κατά τη δεύτερη φάση, έθεσε ως τιμή-στόχο την αύξηση από 43 % σε 45 % του ποσοστού των γυναικών που λαμβάνουν κατάρτιση σχετικά με γεωργικές τεχνικές. Ωστόσο, η τιμή-στόχος δεν ήταν ιδιαίτερα φιλόδοξη και δεν επετεύχθη. Το ποσοστό των γυναικών που έλαβαν τέτοιου είδους κατάρτιση αυξήθηκε σε μόλις 44 %, λόγω του αντικτύπου των ταξιδιωτικών περιορισμών που επιβλήθηκαν εξαιτίας της πανδημίας COVID-19 στη δυνατότητα διενέργειας δραστηριοτήτων κατάρτισης.

Από την παρακολούθηση της δράσης 5 στον Ειρηνικό τον Ιούνιο του 2021 προέκυψε ότι δεν υπήρχε σχέδιο ενσωμάτωσης των πτυχών του φύλου στις δραστηριότητες ούτε υπήρχαν δείκτες φύλου για να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος της δράσης στη μείωση των ανισοτήτων. Στο Hauru του Ανατολικού Τιμόρ, καμία γυναίκα δεν συμμετείχε στις αρχικές συναντήσεις διαβούλευσης για την

¹¹ Δράσεις 6, 7, 13.

¹² Εθνική επιτροπή για τις γυναίκες και τα παιδιά, Βασιλική Κυβέρνηση του Μπουτάν, 2020: «Gender and Climate Change in Bhutan».

εφαρμογή μιας οικοσυστημικής λύσης προσαρμογής για την ασφάλεια του νερού.

Παρότι η δράση 12 για την Αφρική περιλάμβανε μελέτη σχετικά με τη διάσταση του φύλου, από τις εκθέσεις παρακολούθησης προέκυψε ότι δεν αφορούσε άμεσα τα ζητήματα φύλου. Οι γυναίκες συνήθως υποεκπροσωπούσαν στις δραστηριότητες.

Ορισμένες δραστηριότητες δεν ήταν οικονομικά προσιτές για τα φτωχότερα νοικοκυριά

25 Η πρωτοβουλία είχε ως στόχο να ενσωματωθεί η αλλαγή του κλίματος στις προσπάθειες μείωσης της φτώχειας, εστιάζοντας ιδιαίτερα στα μέτρα που ωφελούν άμεσα όσους ζουν σε συνθήκες έσχατης ένδειας¹³. Οι δράσεις αναμενόταν να συμβάλουν στη μείωση της φτώχειας μέσω της βελτίωσης της ανθεκτικότητας των ευάλωτων νοικοκυριών.

26 Ωστόσο, από την έκθεση αντικτύπου και βιωσιμότητας του 2021¹⁴ που εξέδωσε ο παγκόσμιος μηχανισμός στήριξης προέκυψε ότι ορισμένες δράσεις δεν είχαν αντίκτυπο στα φτωχότερα νοικοκυριά. Αυτό οφείλεται στους μεγαλύτερους κινδύνους διαβίωσης που αντιμετωπίζουν όταν συμμετέχουν σε πιλοτικές δράσεις ή στο γεγονός ότι η χρήση νέων τεχνολογιών, που απαιτείται για την αναπαραγωγή των δράσεων, δεν είναι οικονομικά προσιτή. Από μελέτες δράσεων στην Καμπότζη, το Νεπάλ, τον Ειρηνικό και την Τανζανία προέκυψε ότι το κόστος των παρεμβάσεων προσαρμογής είχε ως αποτέλεσμα να αποκλειστούν σε μεγάλο βαθμό τα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά. Παραδείγματος χάριν, όσον αφορά τη δράση 3 στον Ειρηνικό, το κόστος της μεταφοράς δεξαμενών αποθήκευσης όμβριων υδάτων σε απομακρυσμένα νησιά, όπως το Παλάου, δεν ήταν οικονομικά προσιτό για τα μικρότερα και φτωχότερα νοικοκυριά.

Οι μεγάλες αποκλίσεις στα έξοδα υποδεικνύουν ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης της αποδοτικότητας ορισμένων δράσεων

27 Ο σχεδιασμός και ο προϋπολογισμός των δράσεων αξιολογήθηκαν από τις αντιπροσωπείες της ΕΕ και την ομάδα ελέγχου ποιότητας της ΓΔ INTPA. Όσον αφορά τις δράσεις 6 και 7 (LoGIC) στο Μπανγκλαντές, η αντιπροσωπεία της ΕΕ αξιολόγησε τον εύλογο χαρακτήρα των εξόδων σε σχέση με τα προβλεπόμενα αποτελέσματα.

¹³ Ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2007) 540 final.

¹⁴ Global Climate Change Alliance Plus [Impact and Sustainability Report](#), 2021.

Σκοπός ήταν να περιοριστούν περίπου στο 20 % τα έξοδα διαχείρισης (ήτοι οι μισθοί, τα έξοδα ταξιδιού και διαμονής των διευθυντικών στελεχών, των συντονιστών, του διοικητικού και οικονομικού προσωπικού, του προσωπικού επικοινωνίας και ΤΠ, καθώς και τα έξοδα για τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό των γραφείων, και η συνεισφορά στα γενικά οργανωτικά έξοδα). Η αντιπροσωπεία της ΕΕ έκρινε θετικά το εν λόγω επίπεδο σε σύγκριση με μια παρόμοια παρέμβαση με ελαφρώς υψηλότερα έξοδα διαχείρισης. Από μια μελέτη του Μαρτίου 2020 σχετικά με την πρωτοβουλία LoGIC προέκυψε ότι ένα από τα πλεονεκτήματα της δράσης ήταν το μεγάλο ποσοστό χρηματοδότησης από το οποίο επωφελήθηκε άμεσα ο τοπικός πληθυσμός.

28 Ωστόσο, για εννέα δράσεις του δείγματός μας, η Επιτροπή δεν αξιολόγησε επαρκώς τον εύλογο χαρακτήρα των εξόδων. Σε τρεις περιπτώσεις δεν αναλύθηκε κατά πόσον τα έξοδα προσωπικού και μεταφοράς ήταν αναγκαία ή εύλογα (βλέπε [πλαίσιο 3](#)).

Πλαίσιο 3

Δεν αναλύθηκε συστηματικά ο εύλογος χαρακτήρας των εξόδων

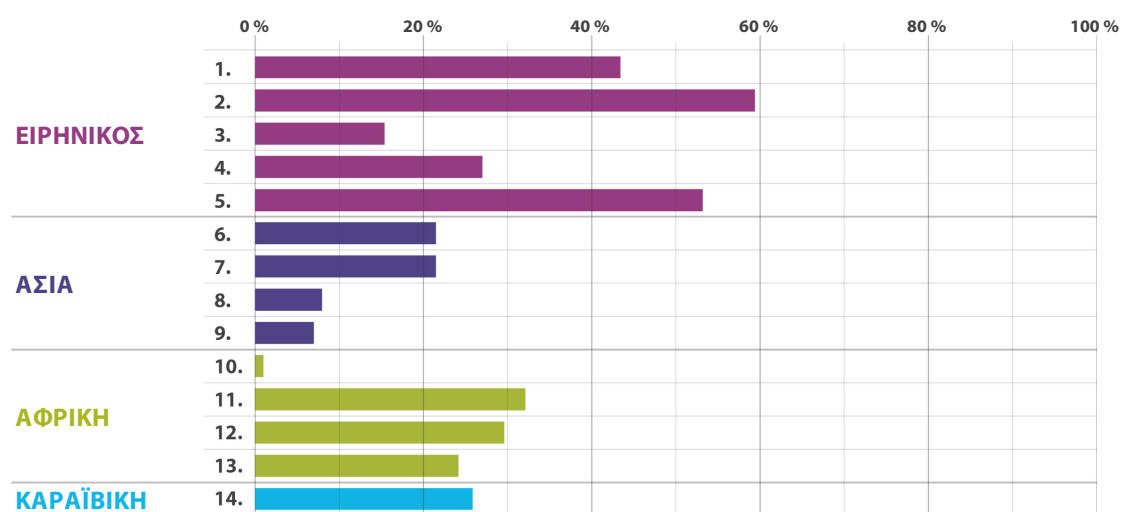
Τα έξοδα προσωπικού για τη δράση 11 στην Αιθιοπία υπερδιπλασιάστηκαν κατά τη διάρκεια υλοποίησής της (από 0,6 εκατομμύρια ευρώ σε 1,3 εκατομμύρια ευρώ). Αυτό έδωσε τη δυνατότητα στον εταίρο υλοποίησης να προσλάβει περισσότερο προσωπικό με υψηλότερους μισθούς, χωρίς όμως να αναλυθεί κατά πόσον η αύξηση των εξόδων ήταν αναγκαία ή εύλογη.

Ο προϋπολογισμός για τη δράση 14 στην Κούβα περιλάμβανε έξοδα διαχείρισης ανερχόμενα στο 27 %. Ο προϋπολογισμός περιλάμβανε επίσης 2 εκατομμύρια ευρώ (39 % των συνολικών εξόδων) για την αγορά και τη συντήρηση εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένων γεωργικών οχημάτων, 11 φορτηγών, ενός τζιπ, ενός μικρού λεωφορείου (μίνι βαν), τριών αυτοκινήτων και 13 μοτοσικλετών. Το μίνι βαν, τα αυτοκίνητα και η μία μοτοσικλέτα προορίζονταν για το διοικητικό προσωπικό. Δεν πραγματοποιήθηκε ανάλυση του προϋπολογισμού προκειμένου να αξιολογηθεί κατά πόσον τα εν λόγω έξοδα ήταν αναγκαία ή εύλογα.

Στο πλαίσιο της δράσης 12 που κάλυπτε την Αφρική αναφέρθηκαν τελικά έξοδα ταξιδιού ύψους 2,4 εκατομμυρίων ευρώ (31 % των δαπανών). Τα έξοδα ταξιδιού ήταν υψηλά λόγω του ότι οι δραστηριότητες περιλάμβαναν εργαστήρια και διασκέψεις, που συνεπάγονταν τη μετακίνηση των συμμετεχόντων στις συνεδριάσεις και μελών του προσωπικού. Ωστόσο, δεν υπήρχε αρχικός προϋπολογισμός εξόδων ταξιδιού με τον οποίο θα μπορούσαν να αντιπαραβληθούν τα εν λόγω έξοδα.

29 Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν προέβη σε επαρκή ανάλυση και αντιπαραβολή των εξόδων, πραγματοποιήσαμε δική μας ανάλυση των εξόδων διαχείρισης με βάση τις διαθέσιμες στους προϋπολογισμούς και τις εκθέσεις πληροφορίες. Από την ανάλυση των δράσεων του δείγματος προέκυψαν σημαντικές αποκλίσεις στα έξοδα διαχείρισης, καθώς και τομείς βελτίωσης της αποδοτικότητας που θα μπορούσαν να έχουν εντοπιστεί στο στάδιο του σχεδιασμού (βλέπε [γράφημα 7](#)).

Γράφημα 7 – Σημαντικές αποκλίσεις στα έξοδα διαχείρισης



Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

30 Τα έξοδα διαχείρισης ήταν ιδιαίτερα υψηλά στον Ειρηνικό. Παραδείγματος χάριν, τα εν λόγω έξοδα για τις δράσεις 1, 2 και 5 αντιπροσώπευαν το 43 %, το 59 % και το 53 % του συνολικού προϋπολογισμού αντίστοιχα. Δύο είναι οι κύριοι λόγοι για τους οποίους τα έξοδα διαχείρισης ήταν ιδιαίτερα υψηλά στον Ειρηνικό:

- α) η ταυτόχρονη υλοποίηση δύο χωριστών δράσεων (π.χ. 1 και 5), χρηματοδοτούμενων από τις διαφορετικές συνιστώσες της πρωτοβουλίας, επιβάρυνε τα έξοδα διαχείρισης·
- β) η διαχείριση των δράσεων της δεύτερης φάσης (1, 2 και 5) γινόταν από διάφορους εταίρους υλοποίησης, οι οποίοι προσέφεραν εμπειρογνώσια από διάφορους περιφερειακούς οργανισμούς· αυτό είχε όμως ως αποτέλεσμα υψηλά έξοδα διαχείρισης.

31 Η Επιτροπή επεσήμανε ότι ορισμένα έξοδα ενέπυπταν στη γκριζα ζώνη μεταξύ των εξόδων διαχείρισης και των εξόδων δραστηριοτήτων. Ωστόσο, δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει το ποσοστό που δαπανήθηκε για κάθε σκέλος. Στο [πλαίσιο 4](#) παρουσιάζονται δύο παραδείγματα που είναι ενδεικτικά του ζητήματος αυτού.

Πλαίσιο 4

Μη συστηματική διάκριση μεταξύ των εξόδων διαχείρισης και των εξόδων δραστηριοτήτων

Τα έξοδα διαχείρισης της δράσης 13 στον Νίγηρα αντιπροσώπευαν το 24 % του συνολικού προϋπολογισμού. Οι δραστηριότητες αντιπροσώπευαν το 28 % των εξόδων. Το υπόλοιπο 48 % αντιστοιχούσε σε έναν συνδυασμό εξόδων διαχείρισης και εξόδων δραστηριοτήτων (ανθρώπινοι πόροι, μετακινήσεις, προμήθειες και εξοπλισμός), αλλά η Επιτροπή δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει τι ποσό δαπανήθηκε για κάθε σκέλος. Τα έξοδα διαχείρισης περιλάμβαναν πάγιο 7 % για διοικητικά έξοδα. Αυτό είναι το ανώτατο όριο για τις κατ' αποκοπή συνεισφορές στα γενικά οργανωτικά έξοδα¹⁵. Ωστόσο, συμπεριλάμβαναν επιπλέον ποσοστό 9 % για τα διοικητικά έξοδα του εταίρου υλοποίησης. Τα πρόσθετα αυτά έξοδα δεν ήταν επιλέξιμα, ωστόσο η Επιτροπή αποφάσισε να τα καταβάλει, διότι εξ αρχής προβλέπονταν ρητά στη σύμβαση. Μια λεπτομερέστερη ανάλυση των εξόδων στο στάδιο του σχεδιασμού θα είχε ως πρόσθετο όφελος τον εντοπισμό αυτού του είδους σφάλματος. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή θα είχε εξοικονομήσει 166 000 ευρώ.

Τα έξοδα διαχείρισης για τη δράση 1 στον Ειρηνικό περιλάμβαναν ορισμένες δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων και κατάρτισης. Μέρος του διοικητικού προσωπικού της δράσης 2 (οι αρμόδιοι για την έρευνα και για τις σχέσεις με την κοινότητα υπάλληλοι) συμμετείχε και σε επιχειρησιακές δραστηριότητες. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει πόσο χρόνο οι εν λόγω υπάλληλοι δαπάνησαν στις δραστηριότητες αυτές. Αντιστρόφως, στα έξοδα δραστηριοτήτων της προηγούμενης δράσης (δράση 3) περιλαμβάνονταν ορισμένα έξοδα διαχείρισης, όμως η Επιτροπή δεν διέθετε λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με το προσωπικό που απασχολείτο σε δραστηριότητες και αυτό που τις διαχειριζόταν.

Οι περατωθείσες δράσεις γενικά απέφεραν εκροές, ωστόσο δεν μετρήθηκαν οι βελτιώσεις στην κατάσταση των δικαιούχων

32 Τα αποτελέσματα κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες:

- 1) εκροές: παραχθείσες ή επιτευχθείσες με τους πόρους που διατέθηκαν για μια δράση, παραδείγματος χάριν αριθμός ατόμων που καταρτίστηκαν, αριθμός

¹⁵ Άρθρο 181, παράγραφος 6, του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, Ιούλιος 2018.

νοικοκυριών που εφάρμοσαν νέες γεωργικές τεχνικές, δημοσιεύσεις που εκπονήθηκαν, δραστηριότητες προσαρμογής που υλοποιήθηκαν

- 2) επακόλουθα: βελτιώσεις στην κατάσταση των δικαιούχων που προέκυψαν από την παρέμβαση, όπως βελτίωση των πολιτικών σχετικά με την κλιματική αλλαγή, βελτίωση της πρόσβασης σε ασφαλές νερό, βελτίωση της παράκτιας προστασίας, αύξηση των προστατευόμενων εκτάσεων, αύξηση της παραγωγής και του εισοδήματος, και βελτίωση της υγείας των δικαιούχων.

33 Οι 14 δράσεις του δείγματός μας αποσκοπούσαν κατά κανόνα στην ανάπτυξη ικανοτήτων και στην υλοποίηση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων προσαρμογής (διαχείριση παράκτιων περιοχών, ασφάλεια νερού, υγειονομική περίθαλψη και βιώσιμη γεωργία), κυρίως σε πιλοτικό στάδιο. Οκτώ δράσεις¹⁶ επικεντρώθηκαν κυρίως στην προσαρμογή, τέσσερις¹⁷ αφορούσαν εξίσου και τα δύο σκέλη, ενώ δύο αφορούσαν κυρίως την ανάπτυξη ικανοτήτων¹⁸.

34 Το δείγμα μας περιλάμβανε επτά περατωθείσες δράσεις¹⁹, πέντε²⁰ από τις οποίες απέφεραν γενικά τις αναμενόμενες εκροές, όπως η ανάπτυξη εθνικών στρατηγικών για την κλιματική αλλαγή ή η παροχή βοήθειας στις κοινότητες για την εφαρμογή καινοτόμων μέτρων προσαρμογής. Η δράση 11 στην Αιθιοπία και η δράση 3 στον Ειρηνικό δεν υλοποίησαν δραστηριότητες κατά τα προβλεπόμενα. Στο πλαίσιο της δράσης 11 ακυρώθηκαν οι δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων, ενώ για τις υπόλοιπες δραστηριότητες δεν κατέστη δυνατό να συνδεθούν οι αναφερθείσες εκροές (φυσικές υλοποιήσεις) με συγκεκριμένες τοποθεσίες στις 34 περιφέρειες (*woredas*). Η προγραμματισμένη κατασκευή εθνικής δεξαμενής αποθήκευσης νερού στο Ναούρου δεν μπόρεσε να υλοποιηθεί στο πλαίσιο της δράσης 3.

35 Η 15ετής διάρκεια της πρωτοβουλίας παρείχε την ευκαιρία να μετρηθούν τα επακόλουθα (ήτοι η βελτίωση της κατάστασης των δικαιούχων). Οι εταίροι υλοποίησης μάς ανέφεραν ότι η εστίαση στα επακόλουθα θα ενθάρρυνε την ανάληψη ευθύνης και θα συνέβαλλε στην επίτευξη των επιθυμητών, περισσότερο μακροπρόθεσμων αλλαγών. Η παρακολούθηση των επακολούθων ήταν επίσης

¹⁶ Δράσεις 1, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14.

¹⁷ Δράσεις 3, 4, 5, 12.

¹⁸ Δράσεις 2 και 10.

¹⁹ Δράσεις 3, 4, 8, 9, 11, 12, 13.

²⁰ Δράσεις 4, 8, 9, 12, 13.

αναγκαία για τον εντοπισμό των δράσεων που απέφεραν μακροχρόνια οφέλη, ώστε να επηρεαστεί η μελλοντική πολιτική και να επιλεγούν οι καταλληλότερες για κλιμάκωση δράσεις.

36 Ωστόσο, διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή δεν ανέπτυξε το απαραίτητο σύστημα δεικτών, τιμών βάσης και τιμών-στόχου για τη μέτρηση των επακολούθων των περισσότερων δραστηριοτήτων (βλέπε [πλαίσιο 5](#)).

Πλαίσιο 5

Αδυναμίες στην παρακολούθηση των περισσότερο μακροπρόθεσμων επακολούθων

Η δράση 10, η οποία αποσκοπούσε στην ενσωμάτωση του κλιματικά έξυπνου σχεδιασμού στο παραγωγικό πρόγραμμα που λειτουργούσε ως «δίχτυ ασφαλείας» (Productive Safety Net Program) στην Αιθιοπία, αρχικά δεν έθετε τιμές βάσης ούτε τιμές-στόχο για την αξιολόγηση των περισσότερο μακροπρόθεσμων επακολούθων.

Η δράση 12 παρήγαγε σειρά προϊόντων γνώσης (ενημερωτικά έγγραφα, ενημερωτικά σημειώματα πολιτικής, τεχνικά έγγραφα και εκθέσεις), τα οποία είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο της πρωτοβουλίας ClimDev-Africa. Ωστόσο, ο ιστότοπος δεν παρακολουθούσε τη συχνότητα προβολής των εν λόγω προϊόντων.

Σε συνέχεια σύστασης που διατύπωσε η Επιτροπή στην έκθεση παρακολούθησης το 2015, η δράση 4 εισήγαγε δείκτες για περισσότερο μακροπρόθεσμα επακόλουθα. Ένας δείκτης-στόχος ήταν τα δύο τρίτα των σπουδαστών/σπουδαστριών στον Ειρηνικό να εξακολουθούν να ασχολούνται ενεργά με γνωστικό αντικείμενο σχετικό με την κλιματική αλλαγή 12 μήνες μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσής τους. Η Επιτροπή παρείχε πολλά παραδείγματα σπουδαστών/σπουδαστριών που συνέχισαν να απασχολούνται σε υπουργεία κλιματικής αλλαγής, μετεωρολογικές υπηρεσίες, εθνικές υπηρεσίες διαχείρισης καταστροφών, καθώς και σε διαπραγματεύσεις σχετικές με την κλιματική αλλαγή. Στο πλαίσιο της δράσης πραγματοποιήθηκε μια περισσότερο ολοκληρωμένη παρακολούθηση του 72 % των σπουδαστών/σπουδαστριών και στην τελική έκθεση παρασχέθηκαν πληροφορίες σχετικά με τον τομέα δραστηριοποίησής τους (παραδείγματος χάριν συνέχιση των σπουδών, απασχόληση στη δημόσια διοίκηση, σε περιφερειακούς οργανισμούς, σε διεθνείς οργανισμούς, στον ιδιωτικό τομέα). Ωστόσο, αυτή η παρακολούθηση δεν κατέδειξε κατά πόσον οι εν λόγω σπουδαστές/σπουδάστριες εξακολουθούσαν να ασχολούνται με γνωστικό αντικείμενο σχετικό με την κλιματική αλλαγή.

37 Οι εταίροι υλοποίησης στον Ειρηνικό πρότειναν οι δείκτες επακολούθων να μετρηθούν μέσω επακόλουθης δράσης ή με την παρακράτηση μέρους των κονδυλίων της δράσης για τον σκοπό αυτό. Ωστόσο, διαπιστώσαμε ότι η πρωτοβουλία δεν παρακολούθησε τους δείκτες επακολούθων προηγούμενων δράσεων.

Η πρωτοβουλία επιδίωξε τη βιωσιμότητα των δράσεων μέσω συνεργιών, αλλά δεν έδωσε τη δέουσα προσοχή στις στρατηγικές εξόδου

38 Η μελέτη αντικτύπου και βιωσιμότητας τόνισε τη σημασία της ανάπτυξης συνδέσεων με άλλες δράσεις για την προώθηση της βιωσιμότητας. Σύμφωνα με το 80 % των συμμετεχόντων στην έρευνά μας, οι δράσεις της πρωτοβουλίας πέτυχαν συνεργίες με άλλες δράσεις για την κλιματική αλλαγή. Κατά την εξέταση των δράσεων, εντοπίσαμε επίσης πολλές συνεργίες. Ωστόσο, σε τρεις περιπτώσεις²¹ διαπιστώσαμε έλλειψη συντονισμού και αλληλεπίδρασης με παρόμοιες δράσεις. Οι απαντήσεις των αντιπροσωπειών της ΕΕ σε ορισμένες ερωτήσεις της έρευνάς μας κατέδειξαν επίσης ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, η διασφάλιση της βιωσιμότητας των αποτελεσμάτων των δράσεων δεν ήταν εύκολη:

- α) το 28 % των συμμετεχόντων έκρινε ότι οι δράσεις δεν έδωσαν επαρκή έμφαση στη βιωσιμότητα·
- β) το 34 % θεώρησε ότι η ενσωμάτωση της κλιματικής αλλαγής στις τομεακές πολιτικές δεν οδήγησε σε αύξηση των σχετικών κονδυλίων ούτε στη θέσπιση σχετικών πράξεων και κανονισμών·
- γ) το 52 % των συμμετεχόντων θεώρησε ότι η εναλλαγή του προσωπικού ήταν μεγάλη (βλέπε σημείο 22).

39 Από την έκθεση αντικτύπου και βιωσιμότητας του 2021 προέκυψε ότι οι δράσεις εν γένει δεν εστίασαν στην ανάπτυξη στρατηγικών εξόδου, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχιση των δραστηριοτήτων μετά την παύση της χρηματοδότησης (βλέπε [πλαίσιο 6](#)).

²¹ Δράσεις 3, 8 και 12.

Πλαίσιο 6

Οι δράσεις δεν εστίασαν επαρκώς στις στρατηγικές εξόδου

Από την έκθεση αντικτύπου και βιωσιμότητας του 2021 προέκυψε ότι τα ακόλουθα καθήκοντα δεν εκτελέστηκαν σε τέτοιο βαθμό ώστε να διασφαλιστεί η συνέχιση των δραστηριοτήτων μετά την παύση των δράσεων:

- ανάλυση του κενού βιωσιμότητας, με εξέταση των τεχνικών, οικονομικών, θεσμικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών πτυχών·
- σύναψη μνημονίων συνεννόησης με τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να καθοριστούν οι ρόλοι και οι αρμοδιότητές τους μετά την παύση της δράσης·
- περιορισμός της άμεσης στήριξης δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια των τελευταίων σταδίων μιας δράσης, προκειμένου να παραλάβουν άλλοι τη σκυτάλη·
- σύνδεση δραστηριοτήτων με μεγαλύτερα προγράμματα που μπορούν να βασίζονται στη συνεχή στήριξη του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα ή άλλων χορηγών·
- εντοπισμός των κύριων κενών στις ικανότητες βασικών εταίρων και εστίαση στην αντιμετώπισή τους·
- ανάπτυξη επικοινωνιακού υλικού για την τεκμηρίωση των αντληθέντων διδαγμάτων, με σκοπό να προωθηθεί η αναπαραγωγή των βέλτιστων πρακτικών μιας δράσης.

Και οι εννέα χώρες που έλαβαν στήριξη στο πλαίσιο της δράσης 3 στον Ειρηνικό αντιμετώπισαν δυσκολίες στη διατήρηση των τεχνικών και χρηματοοικονομικών πόρων που απαιτούνταν για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των αποτελεσμάτων. Στο Παλάου υπήρξε ελάχιστη αναπαραγωγή των τεχνολογιών συλλογής όμβριων υδάτων, λόγω του υψηλού κόστους εγκατάστασης (βλέπε σημείο 26).

40 Το δείγμα μας περιλάμβανε επτά περατωθείσες δράσεις. Πέντε από αυτές²² έλαβαν πρόσθετη χρηματοδότηση της ΕΕ, είτε από την πρωτοβουλία είτε από άλλα προγράμματα της ΕΕ, για τη διασφάλιση της βιωσιμότητάς τους. Ωστόσο, όσον αφορά τις άλλες δύο περατωθείσες δράσεις²³, οι πόροι δεν επαρκούσαν για τη συνέχιση των δραστηριοτήτων μετά την παύση της χρηματοδότησης. Οι προοπτικές βιωσιμότητας

²² Δράσεις 3, 4, 8, 9 και 12.

²³ Δράσεις 11 και 13.

της δράσης 11 στην Αιθιοπία ήταν ιδιαίτερα χαμηλές λόγω της έλλειψης συντήρησης εργαλείων και εξοπλισμού (βλέπε [πλαίσιο 7](#)).

Πλαίσιο 7

Η έλλειψη συντήρησης αποτέλεσε πρόσκομμα για τη βιωσιμότητα στην Αιθιοπία

Από την αξιολόγηση της δράσης 11 στην Αιθιοπία προέκυψε ότι οι επιτυχείς πιλοτικές δραστηριότητες διακόπηκαν μόλις ολοκληρώθηκε η δράση λόγω της μη συντήρησης εργαλείων και εξοπλισμού:

- πολλές από τις χειροκίνητες αντλίες νερού είχαν υποστεί ζημιές, με αποτέλεσμα οι γεωργοί να μην μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν·
- τα περισσότερα πηγάδια που κατασκευάστηκαν κατέρρευσαν·
- ένα φυτώριο εγκαταλείφθηκε λόγω έλλειψης σπόρων·
- οι κτηνοτρόφοι δεν μπορούσαν να διεξάγουν επιτυχώς τη σίτιση σε στάβλο λόγω έλλειψης χορτονομής·
- το σύστημα στάγδην άρδευσης εγκαταλείφθηκε λόγω του χρόνου και της προσπάθειας που απαιτούνταν για τη μεταφορά νερού στις ανυψωμένες δεξαμενές.

Η επακόλουθη δράση 10 στην Αιθιοπία αφορούσε κυρίως την ανάπτυξη ικανοτήτων και δεν έδωσε συνέχεια στις ως άνω δραστηριότητες.

Δεν καταδείχθηκε ότι η πρωτοβουλία ενίσχυσε την ανθεκτικότητα των χωρών έναντι των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής

41 Ως αντίκτυπος νοούνται οι περισσότεροι μακροπρόθεσμοι κοινωνικοοικονομικές συνέπειες που μπορούν να παρατηρηθούν ένα ορισμένο χρονικό διάστημα μετά την ολοκλήρωση μιας πρωτοβουλίας. Ο αναμενόμενος, περισσότερος μακροπρόθεσμος αντίκτυπος της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή ήταν η αυξημένη ανθεκτικότητα των χωρών έναντι των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο, δεν αναπτύχθηκε ένα άρτιο σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης, το οποίο ήταν απαραίτητο για τη μέτρηση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου της πρωτοβουλίας, όπως προτεινόταν στη γενική αξιολόγηση²⁴ και στο υπόμνημα

²⁴ Evaluation of the Global Climate Change Alliance (GCCA) Global programme World-Wide: Final Report, 2015.

του 2015 (βλέπε σημεία **35, 36, 37** και **πλαίσιο 5**). Δεν υπήρχε πλαίσιο αξιολόγησης με κοινούς δείκτες βάσει του οποίου θα μπορούσαν όλες οι δράσεις να παρουσιάζουν στοιχεία. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν μπόρεσε να συγκεντρώσει τα αποτελέσματα όλων των δράσεων, ώστε να παρακολουθήσει τις συνολικές επιδόσεις της πρωτοβουλίας και να λογοδοτήσει για τα επιτεύγματά της. Αντ' αυτού, ο αντίκτυπος της στήριξης εκφράστηκε με όρους που δεν ήταν μετρήσιμοι. Παραδείγματος χάριν:

- α) Με την απόφαση της Βαρσοβίας σχετικά με τις απώλειες και τις ζημιές²⁵, η οποία ελήφθη στη διάσκεψη COP 19 το 2013, θεσπίστηκε ο Διεθνής Μηχανισμός της Βαρσοβίας για τις Απώλειες και τις Ζημιές, ο οποίος αναφέρεται στην προκληθείσα από την κλιματική αλλαγή βλάβη. Η δημοσίευση του 2014 με τίτλο «Loss and Damage in Africa», που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της δράσης 12 (ClimDev), παρείχε μια αξιολόγηση που έπρεπε να συνεκτιμηθεί κατά τον καθορισμό των διαδικασιών για την εφαρμογή του εν λόγω μηχανισμού. Ωστόσο, ο βαθμός της συνεισφοράς της δεν ήταν μετρήσιμος.
- β) Σε άρθρο του 2019 σχετικά με την Παγκόσμια Συμμαχία για την κλιματική αλλαγή περιγράφεται η συμβολή της στη δημιουργία ενός προοδευτικού συνασπισμού μεταξύ της ΕΕ και των δικαιούχων χωρών, ο οποίος άνοιξε τον δρόμο για τη συμφωνία του Παρισιού²⁶. Ωστόσο, η συμβολή της πρωτοβουλίας στη συμφωνία του Παρισιού δεν ήταν μετρήσιμη.

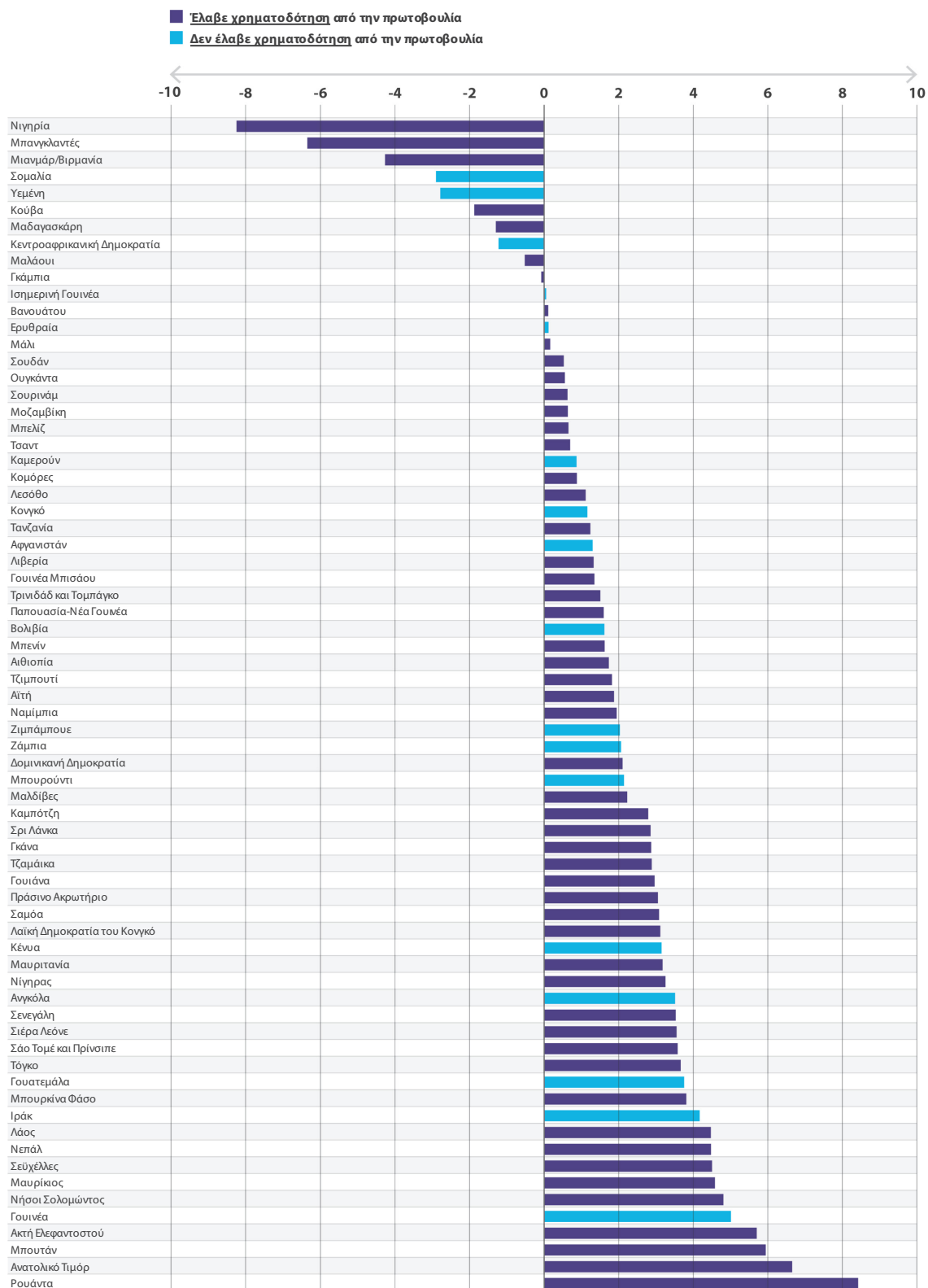
42 Μια προσπάθεια μέτρησης του αντίκτυπου αποτέλεσε η δράση 5 στον Ειρηνικό, η οποία συμπεριέλαβε ως δείκτη τη μεταβολή του δείκτη ανά χώρα της παγκόσμιας πρωτοβουλίας προσαρμογής του Πανεπιστημίου Notre Dame (ND-GAIN)²⁷ όσον αφορά τις συμμετέχουσες χώρες. Ο εν λόγω δείκτης καταδεικνύει την ανθεκτικότητα μιας χώρας έναντι των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, χρησιμοποιώντας 45 δείκτες για τη μέτρηση της ευαλωτότητάς της έναντι της διατάραξης του κλίματος, καθώς και της ετοιμότητάς της να επενδύσει σε δράσεις προσαρμογής. Βασιστήκαμε στην προσπάθεια της Επιτροπής να μετρήσει τον αντίκτυπο και αναλύσαμε τη μεταβολή του δείκτη ND-GAIN ανά χώρα κατά την περίοδο που κάλυψε η πρωτοβουλία, ήτοι από το 2007 έως σήμερα. Διαπιστώσαμε ότι ο δείκτης ND-GAIN σημείωσε βελτίωση για τις περισσότερες χώρες που χρηματοδοτήθηκαν από την πρωτοβουλία (βλέπε **γράφημα 8**). Στις περισσότερες περιπτώσεις η βελτίωση αυτή δεν υπερέβαινε τις τέσσερις μονάδες στην κλίμακα ND-GAIN.

²⁵ UN Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) loss and damage.

²⁶ Walter Kennes, 2022: *The origins of the GCCA: remembering how the alliance was born*.

²⁷ University of Notre Dame-Global Adaptation Index.

Γράφημα 8 – Μεταβολές του δείκτη ND-GAIN ανά χώρα 2007-2019



Πηγή: ΕΕΣ, βάσει δεδομένων του δείκτη ND-GAIN.

43 Η στήριξη από την υπό εξέταση πρωτοβουλία είναι μόνον ένας από τους παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τον δείκτη ND-GAIN σχετικά με την ευαλωτότητα των χωρών έναντι της κλιματικής αλλαγής. Ο αντίκτυπος της πρωτοβουλίας δεν μπορεί να απομονωθεί από τον αντίκτυπο των εθνικών κυβερνήσεων, άλλων χορηγών και εξωτερικών γεγονότων. Άλλα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ μπορούν επίσης να έχουν αντίκτυπο, δεδομένου ιδίως ότι οι δράσεις που σχετίζονται με το κλίμα κατέχουν πλέον ιδιαίτερα εξέχουσα θέση στα πολυετή ενδεικτικά προγράμματα. Παραδείγματος χάριν, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης και ο Μηχανισμός Αναπτυξιακής Συνεργασίας συνεισέφεραν στις δράσεις 9, 10, 11 και 12, οι οποίες χρηματοδοτήθηκαν επίσης από την υπό εξέταση πρωτοβουλία.

44 Το γεγονός ότι παρόμοια βελτίωση σημειώνεται για τις περισσότερες από τις ευάλωτες χώρες που δεν έλαβαν χρηματοδότηση υποδεικνύει περαιτέρω ότι βελτιώσεις του δείκτη ND-GAIN δεν μπορούν να αποδοθούν στην πρωτοβουλία. Ομοίως, και οι τρεις χώρες με τη μεγαλύτερη επιδείνωση του δείκτη ND-GAIN (Νιγηρία, Μπανγκλαντές και Μιανμάρ/Βιρμανία) έλαβαν χρηματοδότηση από την πρωτοβουλία.

Η Επιτροπή δεν μεγιστοποίησε την προστιθέμενη αξία της πρωτοβουλίας

45 Στην παρούσα ενότητα αξιολογούμε αν η Επιτροπή:

- α) εστίασε και τις δύο φάσεις της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή στις φτωχές αναπτυσσόμενες χώρες που είναι οι πλέον ευάλωτες στην κλιματική αλλαγή, ιδίως στις ΛΑΧ και στα ΑΜΝΚ·
- β) προσέλκυσε, όπως προβλεπόταν, πρόσθετη χρηματοδότηση από τα κράτη μέλη της ΕΕ, τον ιδιωτικό τομέα και άλλους καινοτόμους μηχανισμούς χρηματοδότησης για τη μεγιστοποίηση του αντικτύπου της πρωτοβουλίας·
- γ) προήγαγε την ενημέρωση του κοινού σχετικά με την πρωτοβουλία·
- δ) άσκησε αξιόπιστη εποπτεία επί των εξόδων και των δραστηριοτήτων της πρωτοβουλίας σε παγκόσμιο επίπεδο και ανέπτυξε συνεργίες μεταξύ της παγκόσμιας συνιστώσας και της συνιστώσας για τις χώρες ΑΚΕ·
- ε) χάραξε στρατηγική εξόδου, προκειμένου να διασφαλίσει την προώθηση υπό το νέο ΠΔΠ των διδαγμάτων που αντλήθηκαν από την πρωτοβουλία και τη συμβολή τους στον σχεδιασμό δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στις αναπτυσσόμενες χώρες.

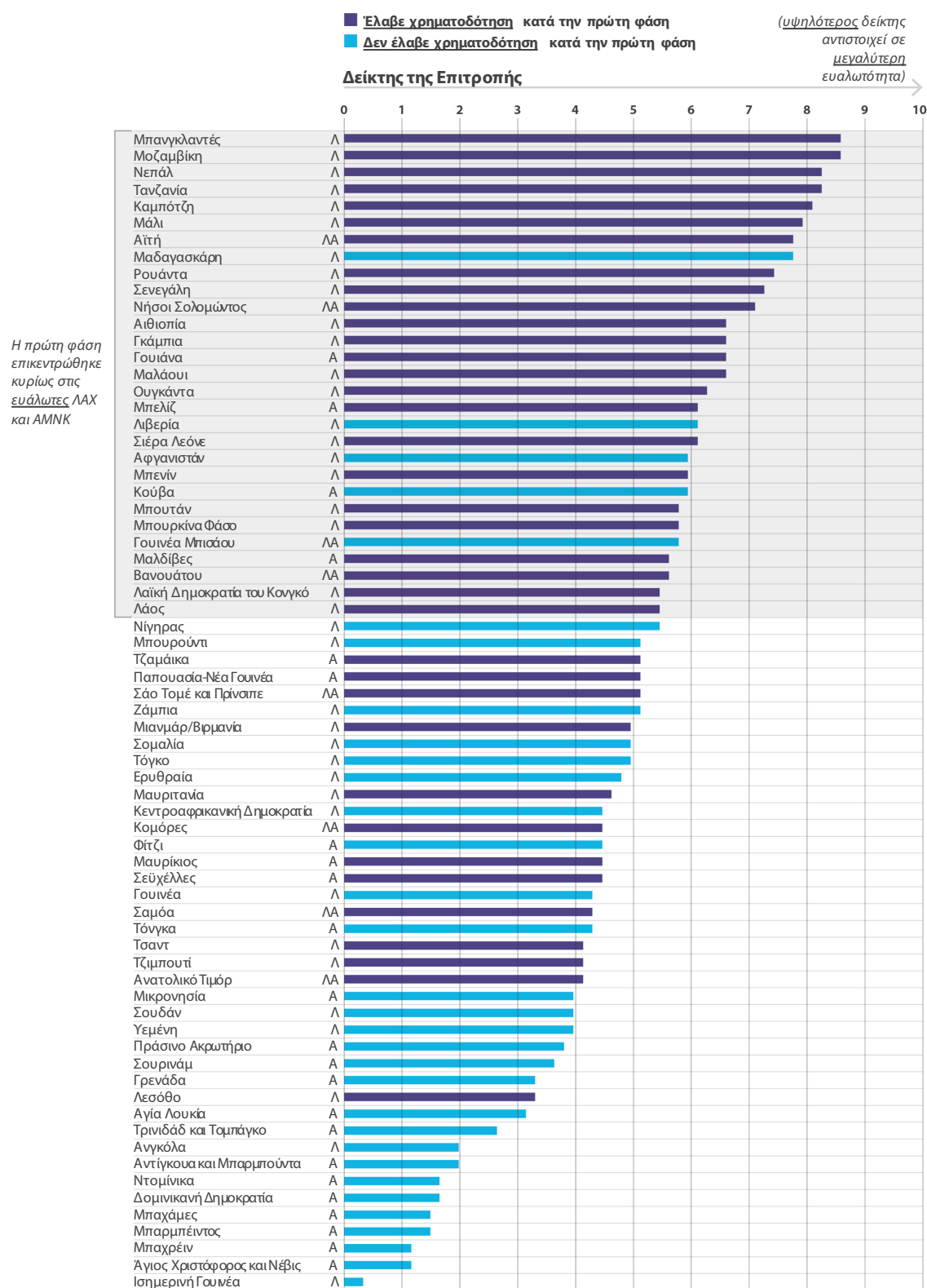
Η εστίαση στις πλέον ευάλωτες χώρες περιορίστηκε κατά τη δεύτερη φάση

46 Η πρωτοβουλία είχε ως στόχο να βοηθήσει τις φτωχές αναπτυσσόμενες χώρες, που είναι οι πλέον ευάλωτες στις κλιματικές αλλαγές, ιδίως τις ΛΑΧ και τα ΑΜΝΚ, να βελτιώσουν τις ικανότητες προσαρμογής τους στις συνέπειες της αλλαγής του κλίματος²⁸. Στην πρώτη φάση, η Επιτροπή ανέπτυξε δικό της δείκτη ευαλωτότητας στην κλιματική αλλαγή, προκειμένου να επιλέξει τις χώρες που θα επωφελούνταν περισσότερο από τη στήριξη. Στη φάση αυτή παρασχέθηκε στήριξη στις πλέον ευάλωτες ΛΑΧ και ΑΜΝΚ, χρηματοδοτώντας 24 από τις 29 (βλέπε [γράφημα 9](#))²⁹.

²⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2007) 540 final.

²⁹ Walter Kennes, 2019.

Γράφημα 9 – Η πρώτη φάση επικεντρώθηκε κυρίως στις ευάλωτες ΛΑΧ και ΑΜΝΚ



Σημείωση: Λ = ΛΑΧ, Α = ΑΜΝΚ.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του δείκτη της Επιτροπής του 2010.

47 Ο δείκτης της Επιτροπής βασίστηκε σε τρεις παράγοντες: το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ), την ευαλωτότητα σε σχέση με το κλίμα και τη δέσμευση για διάλογο πολιτικής σχετικά με την κλιματική αλλαγή. Ωστόσο, δεν έλαβε υπόψη άλλη χρηματοδότηση που παρέχεται σε χώρες ως βοήθεια για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν γνώριζε αν παρείχε στήριξη σε χώρες που είχαν ήδη λάβει σημαντική χρηματοδότηση, μέσω των ΠΕΠ (βλέπε σημείο **04**) ή από άλλους χορηγούς, ως βοήθεια για την προσαρμογή τους στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

48 Στη δεύτερη φάση, οι κεντρικές υπηρεσίες της Επιτροπής έπαψαν να επικαιροποιούν τον δείκτη ευαλωτότητας και να τον χρησιμοποιούν προκειμένου να επιλέγουν τις χώρες στις οποίες θα παρεχόταν χρηματοδότηση. Αντ' αυτού, η Επιτροπή ανέτρεχε στον δείκτη ND-GAIN για την αξιολόγηση της ευαλωτότητας των χωρών στην κλιματική αλλαγή, αλλά δεν τον χρησιμοποιούσε ως εργαλείο επιλογής.

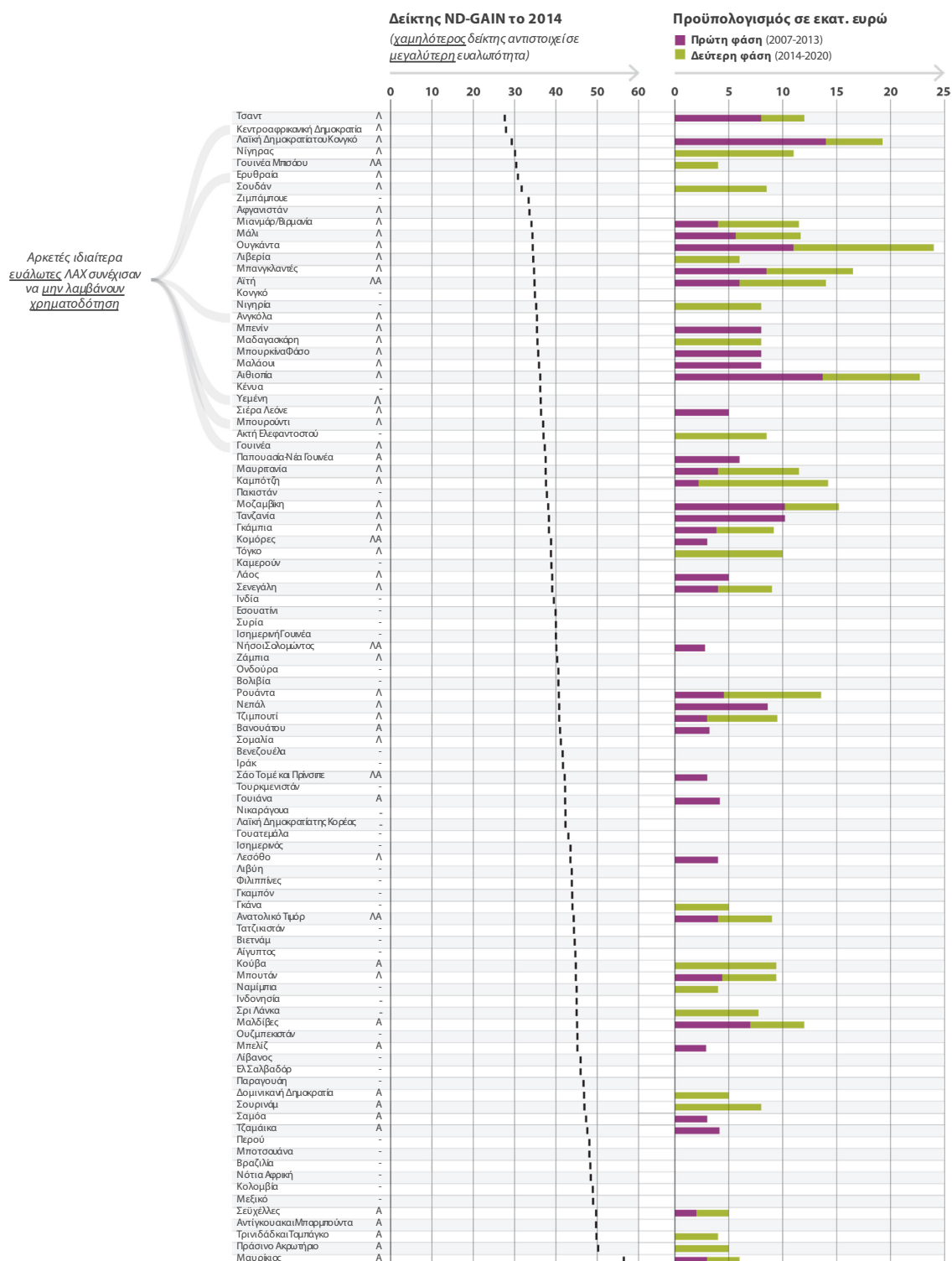
49 Η Επιτροπή διέθεσε κονδύλια στη δεύτερη φάση ανταποκρινόμενη σε αιτήματα των αντιπροσωπειών της ΕΕ, τα οποία υποστήριζαν οι κυβερνήσεις των χωρών υποδοχής. Ωστόσο, αυτή η προσέγγιση με γνώμονα τη ζήτηση δεν έθετε επιτυχώς στο στόχαστρο τις ευάλωτες χώρες που δεν είχαν λάβει χρηματοδότηση κατά την πρώτη φάση. Συγκεκριμένα:

- α) Ορισμένες λιγότερο ευάλωτες χώρες έλαβαν πρόσθετη χρηματοδότηση κατά τη δεύτερη φάση, παρόλο που είχαν ήδη λάβει χρηματοδότηση κατά την πρώτη φάση (βλέπε **γράφημα 10**). Οι χώρες αυτές ήταν κυρίως ΑΜΝΚ, παραδείγματος χάριν ο Μαυρίκιος (ο αποδέκτης χρηματοδότησης με τον υψηλότερο δείκτη ND-GAIN, σημαντικά λιγότερο ευάλωτος σε σχέση με άλλους αποδέκτες), οι Μαλδίβες, οι Σεϋχέλλες και το Ανατολικό Τιμόρ, αλλά και το Μπουτάν, μια λιγότερο ευάλωτη χώρα, η οποία θα αποχωρήσει από την ομάδα των ΛΑΧ το 2023.
- β) Ορισμένες χώρες που δεν ενέπιπταν στις ΛΑΧ ούτε στα ΑΜΝΚ έλαβαν επίσης χρηματοδότηση κατά τη δεύτερη φάση. Αυτές ήταν η Ακτή Ελεφαντοστού, η Ναμίμπια, η Νιγηρία και η Σρι Λάνκα. Επιπλέον, δύο μεγάλα πολυκρατικά προγράμματα παρείχαν επίσης χρηματοδότηση κατά τη δεύτερη φάση σε ορισμένες χώρες που δεν ενέπιπταν στις ΛΑΧ ούτε στα ΑΜΝΚ (όπως η Βραζιλία, μια οικονομία υψηλότερου μεσαίου εισοδήματος).
- γ) Αρκετές ΛΑΧ ιδιαίτερα ευάλωτες στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής που δεν είχαν λάβει στήριξη κατά την πρώτη φάση, συνέχισαν να μην λαμβάνουν χρηματοδότηση σε επίπεδο χώρας στη δεύτερη φάση. Σε αυτές περιλαμβάνονταν το Αφγανιστάν, η Ανγκόλα, το Μπουρούντι, η

Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, η Ερυθραία, η Γουινέα και η Υεμένη (βλέπε [γράφημα 10](#)). Παρά την ασταθή πολιτική κατάστασή τους, ορισμένες από αυτές τις χώρες έλαβαν άλλη διμερή στήριξη από την ΕΕ μέσω των ΠΕΠ (βλέπε σημείο [04](#)).

- δ) Τόσο ο δείκτης της Επιτροπής όσο και ο δείκτης ND-GAIN κατέταξαν τα ΑΜΝΚ ως γενικά λιγότερο ευάλωτα στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε σχέση με τις ΛΑΧ. Αυτό μπορεί να φαίνεται αντιφατικό, δεδομένης της απειλής που συνιστά η άνοδος της στάθμης της θάλασσας για την ύπαρξή τους. Ωστόσο, η άνοδος της στάθμης της θάλασσας αντιπροσώπευε το 10 % της τελικής βαθμολογίας μιας χώρας στον δείκτη της Επιτροπής και το 4 % στον δείκτη ND-GAIN. Υπήρχαν πολλοί άλλοι παράγοντες τους οποίους οι δείκτες συνεκτιμούσαν για την αξιολόγηση της ευαλωτότητας των χωρών στην κλιματική αλλαγή, όπως πλημμύρες, ξηρασίες, καταιγίδες και εξάρτηση από τη γεωργία, στους οποίους οι ΛΑΧ ήταν ιδιαίτερα εκτεθειμένες. Τόσο στην πρώτη όσο και στη δεύτερη φάση, το ένα τρίτο των χωρών που χρηματοδοτήθηκαν ενέπιπταν στα ΑΜΝΚ, παρόλο που οι δείκτες τα κατέτασσαν ως πολύ λιγότερο ευάλωτα σε σχέση με τις ΛΑΧ. Επιπλέον, τα ΑΜΝΚ του Ειρηνικού έλαβαν 16 φορές μεγαλύτερη κατά κεφαλήν χρηματοδότηση από τις ΛΑΧ της Αφρικής. Η Επιτροπή έκρινε ότι το μικρό μέγεθος και η απομόνωση των ΑΜΝΚ δικαιολογούσαν τη σχετικά μεγάλη έμφαση που δόθηκε σε αυτά και την υψηλή κατά κεφαλήν χρηματοδότηση που έλαβαν.

Γράφημα 10 – Κατά τη δεύτερη φάση αρκετές ιδιαίτερα ευάλωτες ΛΑΧ συνέχισαν να μην λαμβάνουν χρηματοδότηση



Σημείωση: Λ = ΛΑΧ, Α = ΑΜΝΚ. Οι χώρες παρατίθενται με σειρά ευαλωτότητας βάσει του δείκτη ND-GAIN ανά χώρα.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Η πρωτοβουλία δεν προσέλκυσε την αναμενόμενη πρόσθετη χρηματοδότηση

50 Η Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αναγνώρισαν ότι η επιτυχία της πρωτοβουλίας εξαρτάτο από την κινητοποίηση σημαντικών πόρων (βλέπε [πλαίσιο 8](#)).

Πλαίσιο 8

Η κινητοποίηση σημαντικών πόρων θεωρήθηκε βασικός παράγοντας επιτυχίας

Στην ανακοίνωση που εξέδωσε το 2007, η Επιτροπή ζήτησε από την ΕΕ να αναλάβει σθεναρή δέσμευση ως προς την Παγκόσμια Συμμαχία για την κλιματική αλλαγή. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκτίμησε τις ανάγκες της πρωτοβουλίας σε τουλάχιστον 2 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως έως το 2010 και σε 5-10 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως έως το 2020³⁰.

Μολονότι το Συμβούλιο υποστήριξε τη συγκρότηση της πρωτοβουλίας και προσδιόρισε την κινητοποίηση σημαντικών πόρων ως βασικό παράγοντα επιτυχίας, θεωρούσε ότι εναπόκειτο στην Επιτροπή να εξεύρει καινοτόμα μέσα χρηματοδότησης. Ωστόσο, η Επιτροπή βασίστηκε στα κράτη μέλη για την παροχή επιπλέον στήριξης. Από την ειδική έκθεση 17/2013 του ΕΕΣ προέκυψε ότι τα κράτη μέλη δεν στήριξαν επαρκώς την πρωτοβουλία, κάτι το οποίο είχε ως αποτέλεσμα την απόκλιση μεταξύ των αρχικών φιλοδοξιών και των επιτευγμάτων της. Η συνολική αξιολόγηση της πρωτοβουλίας το 2015 επιβεβαίωσε ότι η αύξηση των συνεισφορών των κρατών μελών δεν ήταν εύκολη.

51 Μολονότι καταβλήθηκαν αρκετές προσπάθειες για την ενθάρρυνση της μεγαλύτερης συμμετοχής, η Επιτροπή δεν κατόρθωσε να διευρύνει τη βάση στήριξης της ΕΕ για την πρωτοβουλία αυτή. Τελικά, κινητοποίησε συνολικά 728,8 εκατομμύρια ευρώ κατά τη 14ετή περίοδο 2007-2020, παρά το γεγονός ότι η δεύτερη φάση αποτέλεσε εμβληματική πρωτοβουλία της ΕΕ. Ως εκ τούτου, η συνολική χρηματοδότηση παρέμεινε πολύ κατώτερη των προσδοκιών της Επιτροπής. Ενώ κατά την πρώτη φάση ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ (Εσθονία, Ιρλανδία, Κύπρος και Σουηδία) κατέβαλαν περιορισμένες πρόσθετες συνεισφορές ύψους

³⁰ Anders Wijkman, εισηγητής του ΕΚ: «Συμμαχία όσον αφορά την αλλαγή του κλίματος του πλανήτη μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των φτωχών αναπτυσσόμενων χωρών που είναι οι πλέον ευάλωτες στις κλιματικές αλλαγές», 23.9.2008.

28,8 εκατομμυρίων ευρώ³¹ στην πρωτοβουλία, κατά τη δεύτερη φάση δεν καταβλήθηκαν διμερείς συνεισφορές.

52 Πέραν της αύξησης των συνεισφορών των κρατών μελών της ΕΕ, η πρωτοβουλία αποσκοπούσε στην προώθηση καινοτόμων μεθόδων χρηματοδότησης και στην προσέλκυση πολύ ευρύτερου φάσματος ενδιαφερόμενων μερών, μη κρατικών φορέων και φορέων από τον ιδιωτικό τομέα στις χώρες-εταίρους. Το Κοινοβούλιο ζήτησε επίσης τη θέσπιση πράσινων φόρων, τη σύσταση συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και την εισαγωγή άλλων καινοτόμων μηχανισμών χρηματοδότησης. Η Επιτροπή προέβλεψε τη δημιουργία καταπιστευματικών ή συγκεντρωτικών ταμείων³² με σκοπό τη συγκέντρωση χρηματοδότησης από διάφορες πηγές (κυβερνήσεις, χορηγούς, ιδιωτικό τομέα κ.λπ.), κάτι το οποίο δεν υλοποιήθηκε. Μέσω της αξιολόγησης της πρωτοβουλίας το 2015 διαπιστώθηκε ότι η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα παρέμεινε σχετικά μικρή.

53 Συνολικά, το επίπεδο της διατεθείσας στην πρωτοβουλία χρηματοδότησης δεν έδωσε τη δυνατότητα στην Επιτροπή να υλοποιήσει την αρχική της φιλοδοξία που συνίστατο στη δημιουργία μιας παγκόσμιας συμμαχίας, και περιόρισε όσα θα μπορούσε να πετύχει για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στις αναπτυσσόμενες χώρες. Σύμφωνα με περιγραφή άρθρου του 2019 σχετικά με την Παγκόσμια Συμμαχία για την κλιματική αλλαγή, μετά τη συγκρότησή της τον Σεπτέμβριο του 2007, κατέστη αρκετά γρήγορα σαφές ότι οι επιπλέον πόροι που θα μπορούσαν να κινητοποιηθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν επαρκούσαν για να επηρεάσουν σημαντικά τις θέσεις των περίπου 70 ΛΑΧ/ΑΜΝΚ στις διαπραγματεύσεις για το κλίμα³³.

Η πρωτοβουλία είχε μεν αντίκτυπο σε πολλές χώρες, ωστόσο η προβολή της και η ενημέρωση σχετικά με αυτήν παρέμειναν περιορισμένες

54 Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ ήταν γενικά ενήμερες για την πρωτοβουλία και λάμβαναν τακτικά ενημερωτικό υλικό και ενημερωτικά δελτία από τον παγκόσμιο μηχανισμό στήριξης. Ωστόσο, από την έρευνά μας προέκυψε ότι πολλές

³¹ Εσθονία (0,8 εκατομμύρια ευρώ), Ιρλανδία (23 εκατομμύρια ευρώ), Κύπρος (0,6 εκατομμύρια ευρώ) και Σουηδία (4,4 εκατομμύρια ευρώ).

³² Commission Staff Working Document on Implementation Framework of the Global Climate Change Alliance, SEC(2008) 2319.

³³ Walter Kennes, 2019.

αντιπροσωπείες της ΕΕ (46 %) θεωρούσαν ότι η πρωτοβουλία δεν ήταν ιδιαίτερα γνωστή στις αναπτυσσόμενες χώρες. Επιπλέον, το 77 % των συμμετεχόντων θεωρούσε ότι η έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τη διαθέσιμη χρηματοδότηση ήταν ένας από τους λόγους για τους οποίους ορισμένες ευάλωτες χώρες δεν ζήτησαν χρηματοδοτική στήριξη.

55 Η πρωτοβουλία δεν ήταν ευρέως γνωστή σε επίπεδο μόνιμων αντιπροσωπειών των κρατών μελών της ΕΕ. Ένας παράγοντας που συνέτεινε σε αυτό ήταν το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν υπέβαλε ετήσιες εκθέσεις στο Συμβούλιο συνοψίζοντας τα κύρια επιτεύγματα της πρωτοβουλίας, όπως προβλεπόταν αρχικά από το πλαίσιο υλοποίησης³⁴.

56 Άλλοι λόγοι για τους οποίους η ενημέρωση σχετικά με την πρωτοβουλία παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα, παρά τις δράσεις χρηματοδότησης που έλαβαν χώρα σε περισσότερες από 80 χώρες, ήταν οι εξής:

- α) οι δραστηριότητες επικοινωνίας σε ορισμένες χώρες (δράση 11 στην Αιθιοπία και δράση 13 στον Νίγηρα) προέβαλαν την ΕΕ αλλά όχι την πρωτοβουλία·
- β) υπήρχαν πολλές διαφορετικές πηγές πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων αρκετών ιστοτόπων³⁵, με αποτέλεσμα τη διασπορά των πληροφοριών σχετικά με την πρωτοβουλία σε πολλαπλούς διαύλους επικοινωνίας·
- γ) η παράλληλη υλοποίηση μέσω της «παγκόσμιας» συνιστώσας (χρηματοδοτούμενης από τον ΜΑΣ) και της συνιστώσας «για τις χώρες ΑΚΕ» (χρηματοδοτούμενης από το ΕΤΑ) υπονόμεισε την ευκρίνεια και την προβολή της πρωτοβουλίας, αποτελώντας πηγή δυνητικής σύγχυσης, ιδίως για τα εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη.

Η πολύπλοκη οργάνωση της πρωτοβουλίας και η ασαφής οριοθέτησή της περιόρισαν την προστιθέμενη αξία της

57 Η πρωτοβουλία δεν συνδεόταν με συγκεκριμένη μέθοδο ενίσχυσης ούτε υποστήριζε συγκεκριμένο τομέα/μέτρο που δεν υποστηριζόταν ήδη από άλλα ταμεία (ενωσιακά και μη).

³⁴ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SEC(2008) 2319.

³⁵ www.gcca.eu, www.intraacpccapplus.org, www.europa.eu/capacity4dev/gcca-community.

58 Στην ανακοίνωσή της του 2007 και στο σχετικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της του 2008, η Επιτροπή παρουσίασε το όραμά της για την πρωτοβουλία. Θεωρούσε ότι η πρωτοβουλία λειτουργούσε συμπληρωματικά προς τα πολυάριθμα υφιστάμενα ταμεία και πρωτοβουλίες για την κλιματική αλλαγή, ιδίως το Ταμείο για τις Λιγότερο Ανπτυγμένες Χώρες, το Ειδικό Ταμείο για την Αλλαγή του Κλίματος, το Ταμείο Προσαρμογής και το Παγκόσμιο Περιβαλλοντικό Ταμείο. Πρόθεση της Επιτροπής ήταν να χορηγήσει το μεγαλύτερο μέρος των κονδυλίων της πρωτοβουλίας απευθείας στις κυβερνήσεις μέσω γενικής ή τομεακής δημοσιονομικής στήριξης και να μην εφαρμόσει μια προσέγγιση που βασίζεται στην υλοποίηση έργων και που θα λειτουργούσε μέσω οργανισμών υλοποίησης των Ηνωμένων Εθνών, όπως συνέβαινε με τα άλλα ταμεία.

59 Ωστόσο, η πρωτοβουλία βασίστηκε κυρίως στην υλοποίηση έργων, όπως και τα άλλα υφιστάμενα ταμεία, ενώ μεγάλο μέρος της ενίσχυσης διοχετεύθηκε και μέσω οργανισμών των Ηνωμένων Εθνών ή αναπτυξιακών οργανισμών των κρατών μελών της ΕΕ (βλέπε [γράφημα 5](#) και σημείο [12](#)). Κατά συνέπεια, δεν ήταν σαφής η διάκριση μεταξύ της πρωτοβουλίας και των πολυάριθμων θεματικών ταμείων που συμβάλλουν ήδη στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στις αναπτυσσόμενες χώρες.

60 Η Επιτροπή δεν είχε αξιόπιστη συνολική εικόνα των εξόδων και των δραστηριοτήτων της πρωτοβουλίας, κάτι το οποίο θα διευκόλυνε τον στρατηγικό σχεδιασμό των πόρων. Οι χρηματοδοτούμενες δράσεις ήταν αδύνατο να διακριθούν από άλλες δράσεις της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στις αναπτυσσόμενες χώρες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα κονδύλια χρησιμοποιήθηκαν για την υποστήριξη δράσεων που χρηματοδοτούνταν ήδη από άλλα προγράμματα της ΕΕ. Αυτό εγείρει ερωτήματα σχετικά με την προστιθέμενη αξία μιας χωριστής πρωτοβουλίας με δική της δομή διαχείρισης για τη χρηματοδότηση ίδιων δράσεων. Δεδομένου ότι όλες οι δράσεις υποστηρίχθηκαν από τα ίδια ταμεία (ΜΑΣ και ΕΤΑ), δεν ήταν σαφές γιατί σε ορισμένες περιπτώσεις αποφασίστηκε να προστεθεί το σήμα της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή, ενώ σε άλλες όχι.

61 Πέρα από την έλλειψη σαφούς οριοθέτησης της πρωτοβουλίας, ο διαχωρισμός της πρωτοβουλίας σε δύο συνιστώσες και δύο μηχανισμούς στήριξης ήταν αδικαιολόγητα περίπλοκος (βλέπε σημεία **06** και **07** και **πίνακα 2**). Όχι μόνο υπήρχε έλλειψη συνεργιών, αλλά και η ύπαρξη χωριστών δράσεων (παραδείγματος χάριν, οι δράσεις 3 και 4 στον Ειρηνικό) δεν ήταν εύλογη από άποψη αποδοτικότητας. Από τη συγχώνευση των δράσεων αυτών θα προέκυπταν οικονομίες κλίμακας (κάτι το οποίο ισχύει και για τις δράσεις 1 και 5 στον Ειρηνικό) που θα συνέβαλλαν στη μείωση των υψηλών εξόδων διαχείρισης (βλέπε σημείο **30**). Η πολυπλοκότητα της οργάνωσης της πρωτοβουλίας δεν της επέτρεψε να αποτελέσει ένα συνεκτικό σύνολο.

Πίνακας 2 – Η οργάνωση της πρωτοβουλίας

Παγκόσμια συνιστώσα	Συνιστώσα για τις χώρες ΑΚΕ	
>85 χώρες	Περιφερειακοί οργανισμοί	
>80 δράσεις	>20 δράσεις	
Μηχανισμός Αναπτυξιακής Συνεργασίας	Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης	
Τεχνική βοήθεια, μηχανισμός στήριξης (Ad hoc στήριξη σε οργανισμούς που λειτουργούν σε επιλέξιμες χώρες, κατάρτιση και ανάπτυξη ικανοτήτων κ.λπ.)	Τεχνική βοήθεια στη γραμματεία του ΟΚΑΚΕ	Τεχνική βοήθεια, μηχανισμός στήριξης για το κλίμα
<p>Ιστότοποι:</p> <p>Παγκόσμιος μηχανισμός Κοινότητα της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή</p> <p>Κανάλι στο YouTube της κοινότητας της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή</p>	<p>Ιστότοπος:</p> <p>Μηχανισμός για τις χώρες ΑΚΕ</p> <p>Λογαριασμός στο Twitter του μηχανισμού για τις χώρες ΑΚΕ</p>	
Ενημερωτικά δελτία: Fridays for Climate, Flashnews	Επίσημο ενημερωτικό δελτίο της GCCA+ για τις χώρες ΑΚΕ	
Πλατφόρμα ανταλλαγής γνώσεων για θεσμικά ενδιαφερόμενα μέρη και δικαιούχους	Πλατφόρμα διαχείρισης γνώσεων	

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

62 Οι συναντήσεις που διοργανώθηκαν σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο των δύο μηχανισμών στήριξης, συνέβαλαν στην ανταλλαγή διδαγμάτων και εμπειριών μεταξύ των δράσεων. Οι μηχανισμοί στήριξης συνέβαλαν στον σχεδιασμό δράσεων και ανέπτυξαν δικά τους διαδικτυακά εργαλεία ανταλλαγής γνώσεων. Ωστόσο, δεν εντοπίσαμε τεκμηριωμένη αιτιολόγηση της ύπαρξης παράλληλων δομών (με αντίστοιχους ιστοτόπους κ.λπ.), η οποία συνεπαγόταν κινδύνους αλληλοεπικαλύψεων και πιθανών ανεπαρκειών. Παραδείγματος χάριν, τον Μάιο του 2021 διοργανώθηκε ένα περιφερειακό εργαστήριο που αφορούσε μόνο τον παγκόσμιο μηχανισμό στήριξης, κάτι το οποίο αποτέλεσε χαμένη ευκαιρία να εμπλουτιστεί το εργαστήριο με την εμπειρία του μηχανισμού στήριξης για τις χώρες ΑΚΕ με περιφερειακούς οργανισμούς.

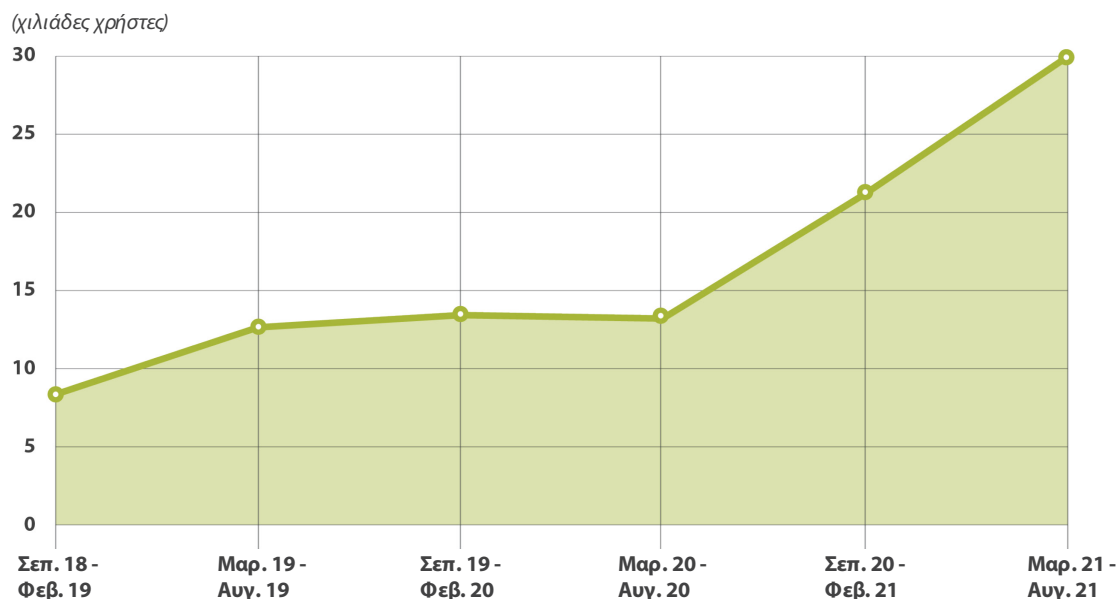
Η πρωτοβουλία λειτούργησε προορατικά όσον αφορά τον εντοπισμό αντληθέντων διδαγμάτων, όμως η Επιτροπή δεν χάραξε σαφή στρατηγική εξέδου

63 Από τις χρηματοδοτηθείσες μέσω της πρωτοβουλίας δράσεις αντλήθηκαν πολλά διδάγματα, όπως η ανάγκη για:

- α) αξιολόγηση της ζήτησης από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής των πληροφοριών σχετικών με το κλίμα που απορρέουν από τις δράσεις·
- β) διασφάλιση της βιωσιμότητας των συλλογικών εργαλείων για τον σχεδιασμό δράσεων για την κλιματική αλλαγή ενσωματώνοντάς τα στα προγράμματα σπουδών σχολείων και πανεπιστημίων·
- γ) συμπερίληψη δραστηριοτήτων ειδικά σχεδιασμένων για τις γυναίκες, τους νέους και τους ηλικιωμένους·
- δ) ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων υπουργείων και του υπουργείου οικονομικών·
- ε) μεγαλύτερη εστίαση στην προώθηση των επιτευγμάτων επιτυχημένων δράσεων.

64 Το 76 % των συμμετεχόντων στην έρευνά μας θεωρούσε ότι από την πρωτοβουλία προέκυψαν χρήσιμα διδάγματα που θα μπορούσαν να βελτιώσουν τη στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο των ΠΕΠ ανά χώρα την περίοδο 2021-2027. Το 2021, η Επιτροπή κινητοποίησε τον παγκόσμιο μηχανισμό στήριξης με σκοπό την ανταλλαγή διδαγμάτων με τις αντιπροσωπείες της ΕΕ μέσω περιφερειακών εργαστηρίων και την ενσωμάτωση των αντληθέντων διδαγμάτων στα ΠΕΠ 2021-2027. Η Επιτροπή θα αντλήσει επίσης διδάγματα από τη μελέτη αντικτύπου και βιωσιμότητας, καθώς και από μελέτη σχετικά με την εμπειρία της πρωτοβουλίας στον τομέα της παρακολούθησης και αξιολόγησης της προσαρμογής. Ειδικά ανά δράση διδάγματα κοινοποιούνται μέσω των ιστοτόπων της πρωτοβουλίας, των συνεργατικών πλατφορμών και της πλατφόρμας της κοινότητας Cap4Dev. Ο παγκόσμιος μηχανισμός στήριξης μοιράζεται τις γνώσεις και τα αντληθέντα διδάγματα στον ιστότοπό του, του οποίου ο αριθμός χρηστών αυξήθηκε από 8 000 σε 30 000 εντός τριετίας (βλέπε [γράφημα 11](#)).

Γράφημα 11 – Βασικά στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη χρήση του ιστοτόπου του παγκόσμιου μηχανισμού στήριξης



Πηγή: Ενδιάμεση έκθεση GCCA+, Μάρτιος-Αύγουστος 2021.

65 Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή δεν είχε χαράξει σαφή στρατηγική εξόδου για την πρωτοβουλία. Ο κανονισμός του 2021 σχετικά με τον Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (ΜΓΑΔΣ – Παγκόσμια Ευρώπη) για την περίοδο 2021-2027 καθορίζει πώς τα θεματικά κονδύλια του προϋπολογισμού θα χρηματοδοτήσουν παγκόσμιες πρωτοβουλίες. Προβλέπει επίσης ότι ειδικές ανά χώρα ή περιφέρεια δράσεις θα χρηματοδοτηθούν μέσω κονδυλίων διμερούς συνεργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή αποφάσισε να διακόψει την πρωτοβουλία.

66 Επί του παρόντος, οι διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την πρωτοβουλία είναι διάσπαρτες σε διάφορα έγγραφα. Η Επιτροπή δεν χάραξε σαφή στρατηγική εξόδου η οποία να περιλαμβάνει τα επόμενα βήματα της πρωτοβουλίας. Υπάρχει επίσης αβεβαιότητα ως προς το τι μέλλει γενέσθαι με τους διάφορους ιστοτόπους, καθώς και με όλα τα τεχνικά έγγραφα, τα έγγραφα αναφοράς, το υλικό κατάρτισης και εργαστηρίων που καταρτίστηκε στο πλαίσιο του παγκόσμιου μηχανισμού στήριξης και του μηχανισμού στήριξης για τις χώρες ΑΚΕ.

67 Η Επιτροπή δεν έχει προσδιορίσει πώς προτίθεται να καταστήσει διαθέσιμα τα προϊόντα γνώσης μετά την παύση της πρωτοβουλίας και πώς σκοπεύει να μεταφέρει τα αντληθέντα διδάγματα στον παγκόσμιο μηχανισμό στήριξης της ΕΕ για τις εθνικά καθορισμένες συνεισφορές (ΕΚΣ), που τέθηκε σε λειτουργία τον Οκτώβριο του 2021. Επίσης, δεν είναι σαφές πώς ο νέος αυτός μηχανισμός θα στηρίξει τις εν εξελίξει δραστηριότητες, οι οποίες έχει προγραμματιστεί να συνεχιστούν έως το 2025.

Συμπεράσματα και συστάσεις

68 Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, συνολικά, δεν καταδείχθηκε ο αντίκτυπος της πρωτοβουλίας στην ανθεκτικότητα των χωρών έναντι της κλιματικής αλλαγής. Από την άποψη της αποδοτικότητας, οι περατωθείσες δράσεις απέφεραν γενικά τις προβλεπόμενες εκροές τους, αλλά ορισμένες φορές με υψηλό κόστος.

69 Η πρωτοβουλία δεν μέτρησε τη βελτίωση στην κατάσταση των δικαιούχων ούτε επικεντρώθηκε επαρκώς στις ανάγκες όσων πλήττονται περισσότερο. Το κόστος της χρήσης νέων τεχνολογιών κατέστησε δυσχερέστερο να επωφεληθούν από το πρόγραμμα τα φτωχότερα νοικοκυριά. Επιπλέον, ελάχιστες δράσεις περιλάμβαναν δραστηριότητες που κάλυπταν ειδικά τις ανάγκες των γυναικών.

70 Η πρωτοβουλία επικεντρώθηκε στην ανάπτυξη θεσμικής ικανότητας, η βιωσιμότητα όμως ήταν περιορισμένη λόγω της μεγάλης εναλλαγής του προσωπικού. Ως εκ τούτου, η αναμενόμενη μετάβαση από την ανάπτυξη ικανοτήτων και τις πιλοτικές δραστηριότητες σε περαιτέρω κλιμάκωση των δράσεων προσαρμογής, ώστε να επωφεληθούν περισσότεροι δικαιούχοι από αυτές, δεν ήταν συστηματική (σημεία [20-26](#) και [32-44](#)).

Σύσταση 1 – Εστίαση σε όσους πλήττονται περισσότερο από την κλιματική αλλαγή

Κατά τη χρηματοδότηση δράσεων για την κλιματική αλλαγή στις αναπτυσσόμενες χώρες, η Επιτροπή οφείλει:

- α) να επιλέξει δείκτες, τιμές βάσης και τιμές-στόχο για τη μέτρηση των επακολούθων των δραστηριοτήτων·
- β) λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο της εκάστοτε χώρας, να θέσει φιλόδοξους στόχους όσον αφορά το ποσοστό των γυναικών που θα επωφεληθούν άμεσα από τις δράσεις και να εστιάσει περισσότερο στα φτωχότερα νοικοκυριά·
- γ) σε περίπτωση διαδοχικών δράσεων, να βελτιώσει την ισορροπία μεταξύ της ανάπτυξης ικανοτήτων και άλλων δραστηριοτήτων, με σκοπό την κλιμάκωση συγκεκριμένων δράσεων προσαρμογής από τις οποίες επωφελούνται περισσότερα άτομα που πλήττονται άμεσα από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν από τον Ιανουάριο του 2024

71 Καμία από τις δύο φάσεις της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή δεν προσέλυσε την αναμενόμενη πρόσθετη χρηματοδότηση από τα κράτη μέλη και τον ιδιωτικό τομέα. Παρά το σημαντικό αυτό χρηματοδοτικό κενό, η Επιτροπή δεν αναθεώρησε τους αρχικούς φιλόδοξους στόχους της κατά τη 15ετή διάρκεια της πρωτοβουλίας. Επιπλέον, στη δεύτερη φάση, τα κριτήρια της Επιτροπής για τη διάθεση της χρηματοδότησης είχαν ως αποτέλεσμα την παροχή αναλογικά μικρότερης στήριξης στις πλέον ευάλωτες χώρες.

72 Η Επιτροπή δεν ανέλυσε επαρκώς τον εύλογο χαρακτήρα του προϋπολογισθέντος κόστους για τις περισσότερες από τις δράσεις του δείγματος. Από την ανάλυσή μας προέκυψε ότι τα έξοδα διαχείρισης των δράσεων διέφεραν σημαντικά και ήταν ιδιαίτερα υψηλά στον Ειρηνικό. Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή θα μπορούσε να έχει εξοικονομήσει πόρους προβαίνοντας σε λεπτομερέστερη ανάλυση του κόστους.

73 Παρότι η πρωτοβουλία ξεκίνησε το 2007 και στήριξε περισσότερες από 80 χώρες, η ενημέρωση σχετικά με αυτήν παρέμεινε περιορισμένη τόσο στις αναπτυσσόμενες χώρες όσο και στα κράτη μέλη της ΕΕ. Αυτό οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι οι χρηματοδοτούμενες δράσεις ήταν αδύνατο να διακριθούν από άλλες

δράσεις της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στις αναπτυσσόμενες χώρες. Επιπλέον, η πολυπλοκότητα της οργάνωσης της πρωτοβουλίας, ιδίως η αλληλοεπικάλυψη των μηχανισμών στήριξης και των πηγών χρηματοδότησης, επηρέασε την αποδοτικότητά της.

74 Δεν θα υπάρξουν πρόσθετες φάσεις της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την κλιματική αλλαγή, ωστόσο έχουν αποκομιστεί χρήσιμα διδάγματα από την πρωτοβουλία αυτή για οποιαδήποτε άλλη αναπτυξιακή πρωτοβουλία παγκόσμιου βεληνεκούς η ΕΕ ενδέχεται να υλοποιήσει στο μέλλον (σημεία **27-31** και **45-67**).

Σύσταση 2 – Ενσωμάτωση των αντληθέντων διδαγμάτων σε μελλοντικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες παγκόσμιου βεληνεκούς

Κατά τη συγκρότηση αναπτυξιακών πρωτοβουλιών παγκόσμιου βεληνεκούς στο μέλλον, η Επιτροπή οφείλει να ενσωματώσει τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την Παγκόσμια Συμμαχία για την κλιματική αλλαγή, και ειδικότερα τα εξής:

- α) αναθεώρηση των στόχων όταν καθίσταται σαφές κατά την υλοποίηση ότι η διαθέσιμη χρηματοδότηση δεν είναι επαρκής·
- β) στρατηγική διάθεση της χρηματοδότησης, εφαρμόζοντας αντικειμενικά κριτήρια που λαμβάνουν υπόψη, μεταξύ άλλων, τη χρηματοδοτική στήριξη που παρέχεται στις χώρες-εταίρους από άλλες πηγές για τον ίδιο τομέα·
- γ) συστηματική ανάλυση και τεκμηρίωση του εύλογου χαρακτήρα του προϋπολογισθέντος κόστους των δράσεων·
- δ) προώθηση της ενημέρωσης του κοινού σχετικά με την πρωτοβουλία μέσω δραστηριοτήτων επικοινωνίας που απευθύνονται στις δικαιούχους χώρες και στους δυνητικούς χορηγούς.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: Απρίλιος 2024

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα ΙΙΙ, του οποίου προεδρεύει η Bettina Jakobsen, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 10ης Ιανουαρίου 2023.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Tony Murphy
Πρόεδρος

Παράρτημα

Επισκόπηση των δράσεων του δείγματος

A/A	Χώρα/ Περιοχή	Τίτλος της σύμβασης	Συνιστώσα χρηματοδότησης	Ποσό της σύμβασης σε ευρώ	Καταβληθέν ποσό σε ευρώ (έως 04/2022)	Μέθοδος υλοποίησης	Κατάσταση	Ιστότοπος	Εκτίμηση αναγκών	Ανάλυση κόστους	Αποτελέσματα	Βιωσιμότητα
1	Ειρηνικός	Scaling Up Pacific Adaptation: South Pacific Commission and Secretariat of the Pacific Regional Environment Programme component	Παγκόσμια	12 790 000	6 794 115	Συμφωνία χρηματοδότησης	υπό εκτέλεση	https://gccasupa.org/	Ορισμένες αδυναμίες	Μη κανονιστικό επίπ εδο	Ορισμένες αδυναμίες	Άνευ αντικειμένου
2	Ειρηνικός	Scaling Up Pacific Adaptation: University of the South Pacific component	Παγκόσμια	2 100 000	1 548 306	Επιχορηγήσεις δράσεων	υπό εκτέλεση	https://gccasupa.org/	Ορισμένες αδυναμίες	Μη κανονιστικό επίπ εδο	Ορισμένες αδυναμίες	Άνευ αντικειμένου
3	Ειρηνικός	Increasing Climate Resilience of Pacific Small Island States through the Global Climate Change Alliance (GCCA)	Παγκόσμια	11 356 556	11 356 556	Συμφωνία χρηματοδότησης	περατώθηκε	https://ccprojects.gsd.spc.int/eu-gcca-phis/	Ορισμένες αδυναμίες	Ορισμένες αδυναμίες	Ορισμένες αδυναμίες	Ορισμένες αδυναμίες
4	Ειρηνικός	Support to the Global Climate Change Alliance (GCCA) through Capacity Building, Community Engagement and Applied Research	Για τις χώρες ΑΚΕ	7 602 439	7 602 439	Επιχορηγήσεις δράσεων	περατώθηκε		Κανονιστικό επίπ εδο	Κανονιστικό επίπ εδο	Κανονιστικό επίπ εδο	Κανονιστικό επίπ εδο
5	Ειρηνικός	Pacific Adaptation to Climate Change and Resilience Building	Για τις χώρες ΑΚΕ	9 500 000	6 314 867	Συμφωνία χρηματοδότησης	υπό εκτέλεση		Ορισμένες αδυναμίες	Μη κανονιστικό επίπ εδο	Κανονιστικό επίπ εδο	Άνευ αντικειμένου
6	Μπανγκλαντές	Local Government Initiative on Climate change (LoGIC): United Nations Development Programme component	Παγκόσμια	7 443 312	5 385 252	Συμφωνία χρηματοδότησης	υπό εκτέλεση	https://mptf.undp.org/fund/jbd40	Κανονιστικό επίπ εδο	Καλό επίπ εδο	Κανονιστικό επίπ εδο	Άνευ αντικειμένου
7	Μπανγκλαντές	Local Government Initiative on Climate change (LoGIC): United Nations Capital Development Fund component	Παγκόσμια	7 434 392	5 373 032	Συμφωνία χρηματοδότησης	υπό εκτέλεση	https://mptf.undp.org/fund/jbd40	Κανονιστικό επίπ εδο	Καλό επίπ εδο	Κανονιστικό επίπ εδο	Άνευ αντικειμένου
8	Μπουτάν	Climate Change Adaptation in the Renewable Natural Resources sector	Παγκόσμια	3 746 972	3 746 972	Δημοσιονομική στήριξη	περατώθηκε		Κανονιστικό επίπ εδο	Κανονιστικό επίπ εδο	Κανονιστικό επίπ εδο	Κανονιστικό επίπ εδο
9	Μπουτάν	Rural Development and Climate Change Response Programme	Παγκόσμια	5 000 000	5 000 000	Δημοσιονομική στήριξη	περατώθηκε		Κανονιστικό επίπ εδο	Καλό επίπ εδο	Κανονιστικό επίπ εδο	Κανονιστικό επίπ εδο
10	Αιθιοπία	Technical Assistance to Support GCCA+/Mainstreaming of Climate Smart Planning and Implementation Approaches into the Productive Safety Net Program IV in Ethiopia	Παγκόσμια	8 136 790	5 632 128	Υπηρεσίες	υπό εκτέλεση		Ορισμένες αδυναμίες	Ορισμένες αδυναμίες	Ορισμένες αδυναμίες	Άνευ αντικειμένου
11	Αιθιοπία	Pilot Testing Climate Change Activities within the Sustainable Land Management Programme	Παγκόσμια	6 247 634	6 247 634	Συμφωνία χρηματοδότησης	περατώθηκε		Κανονιστικό επίπ εδο	Ορισμένες αδυναμίες	Ορισμένες αδυναμίες	Μη κανονιστικό επίπ εδο
12	Αφρική	ClimDev Africa	Για τις χώρες ΑΚΕ	7 740 166	7 740 166	Συμφωνία χρηματοδότησης	περατώθηκε	https://www.climdev-africa.org/	Κανονιστικό επίπ εδο	Ορισμένες αδυναμίες	Κανονιστικό επίπ εδο	Κανονιστικό επίπ εδο
13	Νίγηρας	Appui au Développement de la résilience des ménages face au changement climatique dans la région de Zinder	Παγκόσμια	1 318 160	1 307 189	Επιχορηγήσεις δράσεων	περατώθηκε		Καλό επίπ εδο	Μη κανονιστικό επίπ εδο	Κανονιστικό επίπ εδο	Κανονιστικό επίπ εδο
14	Κούβα	Construyendo resiliencia costera en Cuba a través de soluciones naturales para la adaptación al cambio climático	Παγκόσμια	5 000 000	4 577 110	Συμφωνία χρηματοδότησης	υπό εκτέλεση		Κανονιστικό επίπ εδο	Μη κανονιστικό επίπ εδο	Ορισμένες αδυναμίες	Άνευ αντικειμένου
15	Παγκόσμιος μηχανισμός	GCCA+ SUPPORT FACILITY	Παγκόσμια	8 415 622	6 852 729	Υπηρεσίες	υπό εκτέλεση	https://www.gcca.eu/gcca-support-facility				
16	Μηχανισμός για τις χώρες ΑΚΕ	Technical Assistance to ACP Secretariat for the Intra ACP GCCA+ Programme and Climate Support Facility Management	Για τις χώρες ΑΚΕ	5 499 320	4 181 663	Υπηρεσίες	υπό εκτέλεση	https://intraacpgccaplus.org/				

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Συντομογραφίες

ΑΚΕ: Αφρική, Καραϊβική και Ειρηνικός

ΑΜΝΚ: Αναπτυσσόμενα μικρά νησιωτικά κράτη

ΓΔ ΙΝΤΡΑ: Γενική Διεύθυνση Διεθνών Εταιρικών Σχέσεων

ΕΚΣ: Εθνικά Καθορισμένες Συνεισφορές

ΕΤΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης

ΛΑΧ: Λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες

ΜΑΣ: Μηχανισμός Αναπτυξιακής Συνεργασίας

ΜΓΑΔΣ: Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας

ΟΚΑΚΕ: Οργάνωση των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού

ΠΔΠ: Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

ΠΕΠ: Πολυετές ενδεικτικό πρόγραμμα

GCCA(+): Παγκόσμια Συμμαχία για την κλιματική αλλαγή(+)

IPCC: Διακυβερνητική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή

LoGIC: Πρωτοβουλία της τοπικής αυτοδιοίκησης σχετικά με την κλιματική αλλαγή

ND-GAIN: Παγκόσμια πρωτοβουλία προσαρμογής του Πανεπιστημίου Notre Dame (Notre Dame Global Adaptation Initiative)

Γλωσσάριο

Δημοσιονομική στήριξη: Απευθείας μεταφορά ενίσχυσης από την ΕΕ στο εθνικό δημόσιο ταμείο χώρας-εταίρου, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις.

Εκτίμηση προγράμματος: Έγγραφο που καταρτίζεται από χώρα-εταίρο και εγκρίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο οποίο καθορίζονται οι δραστηριότητες συνεργασίας ή ανάπτυξης που πρόκειται να υλοποιηθούν, καθώς και οι χρηματοοικονομικοί, ανθρωπικοί και υλικοί πόροι που απαιτούνται.

Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής: Μείωση ή περιορισμός της εκπομπής αερίων θερμοκηπίου λόγω των επιπτώσεών τους στο κλίμα.

Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή: Μείωση της ευαλωτότητας των χωρών και των κοινοτήτων έναντι της κλιματικής αλλαγής με αύξηση της ικανότητάς τους να απορροφούν τις επιπτώσεις της.

Απαντήσεις της Επιτροπής

<https://www.eca.europa.eu/el/Pages/DocItem.aspx?did=63424>

Χρονογραμμή

<https://www.eca.europa.eu/el/Pages/DocItem.aspx?did=63424>

Κλιμάκιο ελέγχου

Στις ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτό διενεργεί επί των πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ ή επί διαχειριστικών θεμάτων που αφορούν συγκεκριμένους τομείς του προϋπολογισμού. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά καθήκοντα κατά τρόπον ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου III (Εξωτερικές δράσεις, ασφάλεια και δικαιοσύνη), του οποίου προεδρεύει η Bettina Jakobsen, Μέλος του ΕΕΣ. Επικεφαλής του ελέγχου ήταν ο Hannu Takkula, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενος από τον Turo Hentila, προϊστάμενο του ιδιαίτερου γραφείου του, τη Nita Tennilä, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο του, τον Alejandro Ballester Gallardo, διοικητικό στέλεχος, τη Loulla Puisais-Jauvin, υπεύθυνη έργου, τον Mark Marshall, ελεγκτή, και τη Flavia Di Marco, ελέγκτρια. Γλωσσική υποστήριξη παρείχε η Zoe Dennis και γραφιστική υποστήριξη η Alexandra Mazilu. Οι Britta Gauckler και Roussalia Nikolova παρείχαν υποστήριξη έρευνας, ενώ οι Katja Dudzińska και Gitana Letukytė διοικητική υποστήριξη.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2023

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ορίζεται στην [απόφαση αριθ. 6-2019 του ΕΕΣ](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Ισχύει, επομένως, ως γενικός κανόνας ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Κατά την περαιτέρω χρήση απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, απαιτείται πρόσθετη έγκριση.

Όταν παραχωρείται η έγκριση, αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας:

- Γράφημα 2 και πίνακας 1 – Εικονίδια: Τα στοιχεία αυτά σχεδιάστηκαν με τη χρήση πόρων της <https://flaticon.com>. © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση.

Το σύνολο των ιστοτόπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός του ονόματος χώρου «europa.eu» παρέχει συνδέσμους προς ιστοτόπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του.

PDF	ISBN 978-92-847-9494-2	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/18176	QJ-AB-23-005-EL-N
HTML	ISBN 978-92-847-9504-8	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/083018	QJ-AB-23-005-EL-Q

Το 2007, η ΕΕ δρομολόγησε την πρωτοβουλία Παγκόσμια Συμμαχία για την κλιματική αλλαγή (Global Climate Change Alliance, GCCA), προκειμένου να βοηθήσει τις φτωχές αναπτυσσόμενες χώρες, που είναι οι πλέον ευάλωτες στις κλιματικές αλλαγές, να βελτιώσουν τις ικανότητες προσαρμογής τους στις συνέπειες της αλλαγής του κλίματος. Με τον έλεγχο που διενεργήσαμε αξιολογήσαμε κατά πόσον οι δράσεις πέτυχαν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα με αποδοτικό τρόπο και κατά πόσον η Επιτροπή μεγιστοποίησε την προστιθέμενη αξία της πρωτοβουλίας. Διαπιστώσαμε ότι οι περατωθείσες δράσεις απέφεραν γενικά τις προβλεπόμενες εκροές τους, υπήρχε όμως περιθώριο μείωσης των εξόδων και κατάδειξης του αντικτύπου της πρωτοβουλίας. Συνιστούμε στην Επιτροπή να εστιάσει σε όσους πλήττονται περισσότερο από την κλιματική αλλαγή και να ενσωματώσει τα αντληθέντα διδάγματα σε μελλοντικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες παγκόσμιου βεληνεκούς.

Ειδική έκθεση του ΕΕΣ, υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ



Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/Pages/ContactForm.aspx
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors